

Eksperti radzą, jak zabezpieczyć swój dom przed włamaniem? »2

Marzenie o białym chałacie »10

Problemy izby przyjęć szpitala w Łazdynai. Czyja wina i co robić? »11-13

Plac Kudirki: historia i ciekawostki »16-17

Katastrofa lotnicza na wileńskiej Lipówce. Nieszczęśliwy wypadek czy akt terrorystyczny?

Fot. ELTA, Julius Kalinskas

Na Lipówce, nieopodal wileńskiego lotniska, spadł samolot. „Myślałem, że to spadający meteoryt” — relacjonuje świadek. W wyniku incydentu zginęła jedna osoba, a w pobliżu katastrofy zapłonął dom mieszkalny. Litewskie instytucje wszczęły dochodzenie. Nie są odrzucane żadne wersje, w tym ataku terrorystycznego. »6-7

Inauguracja XI edycji festiwalu Dni Kultury Polskiej »8-9

ISSN 1392-0405

Łukaszenka eliminuje j. polski z przestrzeni publicznej »14-15

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbinių g. 4a,
02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brigitė Lapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinaris Klonowski
(ds.online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik,
Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski,
Anna Pieszko,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt),
Jolanta Balkiewicz — reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Wydawca: Vš „Kurier Wileński“

Druk: Vš „Vilnijos žodis“

Nakład: 2500 egz.

*Materiałów niezamówionych
redakcja nie zwraca.*

*Redakcja zastrzega sobie pra-
wo do skracania i adiustacji
tekstów.*

*Za treść ogłoszeń redakcja nie
odpowiada.*

*Opinie Czytelników zawarte
w ich listach nie zawsze są
zbieżne z opinią redakcji.*

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE
Im. Jana Olszewskiego

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Projekt finansowany ze środków
Ministerstwa Spraw Zagranicznych w
ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy
za Granicą 2024 — regranting”.

Publikacja wyraża jedynie poglądy
autorów i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii
Prezesa Rady Ministrów i Fundacji
„Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Eksperci radzą, jak zabezpieczyć swój dom przed włamaniem

Statystyki wskazują, że zmniejsza się ilość kradzieży z włamaniem do domów czy mieszkań. Jednak liczba ta nadal jest niepokojąca.

Dane departamentu informatyki i łączności przy MSW wskazują, że w okresie styczeń – wrzesień br. zarejestrowano 553 kradzieże z włamaniem do lokali mieszkalnych. Jest to mniej w porównaniu do tego samego okresu ub. roku, kiedy odnotowano 726 włamań. W 2021 r. tego rodzaju włamań z kradzieżą było 822, w 2022 r. — 812.

DOMY OKRADANE CZĘŚCIEJ

Według statystyk, domy prywatne są okradane częściej niż mieszkania. Eksperci zaznaczają, że mniejsza liczba kradzieży nie oznacza mniejszych strat. „Wraz ze wzrostem poziomu życia wzrasta wartość skradzionego mienia. Złodzieje stają się coraz bardziej wybredni. Przeważnie kradzione są drogie przedmioty. Taką tendencję odnotowuje się także w innych krajach” — zauważa Donatas Pocius, dyrektor departamentu ochrony elektronicznej w służbie ochrony Ekskomisarų biur.

Ponadto włamywacze coraz częściej korzystają z nowych technologii. „Przechwytyjąc sygnały odizolowują połączenie z siecią GSM, wskutek czego służby ochroniarzkie nie otrzymują powiadomienia o włączonym systemie alarmowym. W celu zapobiegania takim sytuacjom zaleca się system alarmowy dodatkowo podłączyć do sieci internetu światłowodowego. Wła-

ściciele lokali mieszkalnych powinni zadbać o jak największe zabezpieczenie swego mienia oraz więcej uwagi poświęcić prewencji kradzieży” — wyjaśnia Donatas Pocius.

SKUTECZNE METODY

Złodzieje nie tylko szacują wartość mienia w domu czy mieszkaniu, ale też wybierają domy, które nie są należycie zabezpieczone przed włamaniem.

„Złodzieje decydują się na włamanie, gdy przez okna widoczne są kosztowne przedmioty, na podwórku stoją luksusowe samochody, nie ma ogrodzenia czy nie widać systemów alarmowych. Ponadto 27 proc. gospodarstw domowych nawet posiadając system alarmowy nie włącza go lub zapomina włączyć. Zaleca się nawet na krótko wychodząc z domu włączyć system alarmowy. Zaleca się także nie trzymać cennych rzeczy w widocznym miejscu oraz nie rozpisywać się zbyt wiele w sieciach społecznościowych o swoich planach podróży. Warto też w drzwiach wejściowych, tarasowych oraz balkonowych zainstalować jakościowe zamki oraz dodatkowo zatrzaski. Na szyby okienne można przykleić przezroczystą folię antywłamaniową, która chroni przed rozbiciem szyby i utrudnia wtargnięcie do wewnątrz. Te skuteczne metody utrudnią złodziejom wtargnięcie do cudzego domu” — podkreśla Pocius.

NOWOCZESNE SPOSOBY OCHRONY PRZED ZŁODZIEJAMI

Ekspert zaznacza, że najskuteczniej przed włamaniem zabezpieczą nowoczesne technologie.

„Chodzi nie tylko o system alarmowy czy monitoring wizyjny. Nowoczesne metody zawierają kilka rozwiązań, które pozwalają stworzyć jednolity system ochrony domu. Są to m.in. wyposażone w czujniki kamery inteligentne, które nie tylko potrafią wykryć najmniejszy ruch, ale też rozpoznać gospodarza czy monitorować otoczenie nawet w całkowitej ciemności. Dodatkowo przed włamywaczami zabezpieczają urządzenia z kategorii smart home, m.in. otwierane przy użyciu smartfonów elektroniczne zamki do drzwi. Tego rodzaju zamki otwierane są także poprzez użycie danych biometrycznych użytkownika — np. odcisku palca. Można też zainstalować w domu sterowane sztuczną inteligencją głośniki, gdy wirtualny asystent Amazon Alexa wsłuchuje się w otoczenie domu i reaguje odpowiednio na podejrzenie dźwięki albo automatycznie włącza światło w całym domu” — wyjaśnia przedstawiciel służby ochrony Ekskomisarų biur.

Ponadto, zdaniem eksperta, w każdym domu i mieszkaniu powinny być zainstalowane nowoczesne czujniki dymu, tlenku węgla i gazu.

Opr. J.G.

Prezydent Litwy Gitanas Nausėda przyjął wczoraj kandydata na ministra kultury Šarūną Birutis z ramienia partii socjaldemokratycznej. Birutis zajmował już te stanowisko w latach 2021-2016. Wówczas z ramienia Partii Pracy. Fot. ELTA, Dainius Labutis

Rafał Trzaskowski i Karol Nawrocki kandydatami na prezydenta Polski

Dwa największe polityczne ugrupowania w Polsce Platforma Obywatelska oraz Prawo i Sprawiedliwość zgłosiły w miniony weekend swoich kandydatów w przyszłorocznych wyborach prezydenckich.

Prezydent Warszawy, wiceszef PO Rafał Trzaskowski został kandydatem ugrupowania na prezydenta. Z kolei Prawo i Sprawiedliwość poparło kandydaturę szefa IPN Karola Nawrockiego. Start w wyborach ogłosili wcześniej marszałek Sejmu Szymon Hołownia, Sławomir Mentzen z Konfederacji i Marek Jakubiak z koła Wolni Republikanie.

W prawyborach w KO Trzaskowski zdobył 74,75 proc. głosów pokonując szefa MSZ Radosława Sikorskiego, który uzyskał 25,25 proc. głosów. Członkowie partii wchodzących

w skład KO oddali 22 tys. 126 głosów. Uprawnionych do głosowania było ponad 25 tys. działaczy.

Wyniki ogłosił podczas Rady Krajowej PO lider partii, premier Donald Tusk. Jak zaznaczył, wyłonienie kandydata KO w prawyborach to pierwszy krok, gdyż teraz o głosy wyborców trzeba będzie walczyć i przekonywać każdą Polkę, każdego Polaka. Dodał, że Koalicja Obywatelska miała dwóch świetnych kandydatów, którzy zasłużyli na najwyższe słowa uznania i sprostali postawionemu przed nim wyzwaniu.

W niedzielę w krakowskiej hali Sokoła odbyła się z kolei Konwencja Obywatelska, z udziałem różnego rodzaju środowisk społecznych, naukowych, gospodarczych z całej Polski, a także przedstawicieli Prawa i Sprawiedliwości, na

czele z szefem partii Jarosławem Kaczyńskim. Podczas tego spotkania prof. Andrzej Nowak, przedstawiciel Obywatelskiego Komitetu Poparcia Kandydata na Urząd Prezydenta RP dra Karola Nawrockiego ogłosił, że Komitet rekomenduje Nawrockiego na obywatelskiego kandydata na prezydenta.

Podczas konwencji prezes PiS Jarosław Kaczyński poinformował, że partia postanowiła poprzeć szefa IPN Karola Nawrockiego jako kandydata na prezydenta RP.

„Postanowiliśmy poprzeć prezesa dr. Karola Nawrockiego, bo uznaliśmy, że to jest w interesie naszej ojczyzny — Polski, że to najlepszy kandydat na prezydenta RP” — powiedział prezes PiS w swoim wystąpieniu.

PAP

Imieniny

26 listopada

Alpiusza, Delfina, Fausta, Kajetana, Konrada, Lechosława, Leonarda, Marcelli, Nikona, Pachomiusza, Piotra, Sylwestra, Teodora

27 listopada

Achacjusza, Astridy, Bernardyna, Damazego, Dominika, Franciszka, Gustawa, Jakuba, Jarosława, Małgorzaty, Ody, Radosława

Cytat dnia

„Rosja jest wyjątkowo agresywna w cyberprzestrzeni, a NATO nie powinno lekceważyć tego zagrożenia” — twierdzi Pat McFadden, kanclerz księstwa Lancaster i minister odpowiedzialny za koordynację prac brytyjskiego rządu.

Liczba dnia

5 mld euro — tyle środków na

inwestycje zabrakło litewskim przedsiębiorstwom w latach 2023-2024. Takie sondażowe dane podał urząd narodowego rozwoju ILTE. Według sondażu, najbardziej środków na inwestycje brakowało dużym firmom.

Do szkół rejonu wileńskiego przekazano 4 nowe żółte autobusy

W piątek czterem placówkom oświatowym Samorządu Rejonu Wileńskiego przekazano nowe autobusy szkolne, które mają na celu poprawę warunków dojazdu uczniów oraz zapewnienie im bezpieczeństwa. Na zakup autobusów samorząd przeznaczył około 400 tysięcy euro z środków budżetu

„Ciągłe inwestycje w warunki edukacyjne uczniów i ich bezpieczeństwo świadczą o naszym zaangażowaniu w dziedzinie edukacji, a także wobec mieszkańców. Wielokrotnie podkreślałem, że oświata jest jednym z najważniejszych dziedzin naszego rejonu. Będziemy dalej celowo inwestować w jakość oraz bezpieczeństwo edukacji uczniów. Nowe autobusy to kolejny krok w kierunku realizacji tych celów. Bez wątpienia, wpłynie to na poprawę codziennego życia zarówno uczniów, nauczycieli, jak i rodziców” – mówi Robert Duchniewicz, mer Samorządu Rejonu Wileńskiego.

Nowe autobusy szkolne „Iveco” zostały przekazane do 4 placówek oświatowych: gimnazjum w Awizieniach, im. Giedymina w Niemenczynie, im. Meilė Lukšienė w Mariampolu i „Ryto” w Rudominie. Nowoczesne i bezpieczne pojazdy pozwolą na sprawniejszą organizację wygodnego i bezpiecznego dojazdu na czas uczniów do i ze szkół.

R. Duchniewicz zwraca uwagę, że te żółte autobusy zostały na nowo i jakościowo przystosowane do przewozu uczniów i pasażerów przez firmę działającą w Awizieniach na terenie rejonu wileńskiego.

„To świetny przykład lokalnej produkcji i dostosowania do potrzeb szkół. Jesteśmy zadowoleni z udanej współpracy zarówno z przedstawicielami „Iveco”, jak i z lokalnymi przedsiębiorstwami. Ponadto spodziewamy się otrzymać pierwszy elektryczny autobus szkolny w tym roku lub na początku przyszłego, co wyznacza nasz strategiczny cel – ogólne zwiększenie parku autobusów elektrycznych. Jest to ważne nie tylko z perspektywy modernizacji transportu, ale także w kontekście osiągania celów zrównoważonego

4 nowe autobusy szkolne – inwestycja w nowoczesny i bezpieczny transport, który zapewni komfortowy i bezpieczny dojazd do szkoły dla wszystkich uczniów **Fot. vrsa.lt**

R. Duchniewicz zwraca uwagę, że te żółte autobusy zostały na nowo i jakościowo przystosowane do przewozu uczniów i pasażerów przez firmę działającą w Awizieniach na terenie rejonu wileńskiego.

rozwoju i ochrony środowiska” – mówi R. Duchniewicz.

Instytucje oświatowe Samorządu Rejonu Wileńskiego dysponują obecnie łącznie 65 autobusami szkolnymi przeznaczonymi do przewozu uczniów. Autobusy te służą do transportu dzieci i uczniów z miejscowości oddalonych o ponad 3 km od placówki oświatowej, w tym też mających specjalne potrzeby edukacyjne.

Autobusami dowożą także uczniów na wycieczki, zawody, olimpiady i inne wydarzenia. Dodatkowo, transportem tym

podróżują nauczyciele uczestniczący w kursach doskonalenia zawodowego. Koszty korzystania z transportu pokrywane są ze środków szkoły.

„Dążymy do tego, aby każdy uczeń, niezależnie od miejsca zamieszkania, mógł bezpiecznie i na czas dotrzeć do szkoły. Cieszymy się, że możemy inwestować w nowoczesne i komfortowe pojazdy, które nie tylko ułatwią uczniom dojazd do szkoły, ale także przyczynią się do stworzenia dla nich bardziej komfortowego i bezpiecznego środowiska” – mówi Władysław Kondratowicz, dyrektor Administracji Samorządu.

Nowe żółte autobusy mają po 22 miejsca pasażerskie. Aby zapewnić większe bezpieczeństwo, wyposażone są w alkomaty blokujące uruchomienie silnika, które spełniają normy UE. ■

Stronę przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

WSPÓŁPRACA Bank Litwy i FNTT wzmacniają nadzór nad dostawcami usług kryptowalutowych

W poniedziałek 25 listopada Bank Litwy i Służba Badań Prześstępstw Finansowych (lit. FNTT) podpisali umowę o wzmocnieniu współpracy w zakresie nadzoru nad dostawcami usług kryptowalutowych. Pod koniec października FNTT ogłosiła, że zidentyfikowała bardzo wysoki poziom ryzyka prania pieniędzy w sektorach giełd walut wirtualnych i operatorów ich portfeli, a także w sektorach pieniądza elektronicznego i instytucji płatniczych. Ze swojej strony Bank Litwy oświadczył wówczas, że jest świadomy ryzyka wymienionego w ocenie FNTT i zarządza nim. Na początku listopada Centrum Rejestrów, zgodnie z instrukcjami FNTT, usunęło około 340 firm z listy operatorów wirtualnych giełd walutowych i operatorów portfeli wirtualnych walut depozytowych z powodu niespełnienia wymogu posiadania co najmniej 125 tys. euro kapitału własnego przez cały czas.

PREZYDENT Spotkania z kandydatami na ministrów energii i kultury

Prezydent Gitanas Nausėda kontynuuje spotkania z kandydatami na stanowiska ministerialne, a w poniedziałek 25 listopada spotkał się z kandydatami do Ministerstwa Energetyki i Ministerstwa Kultury. Związek Demokratów „W imię Litwy” proponuje Žygimantasa Vaičiūną na stanowisko ministra energetyki, podczas gdy socjaldemokraci widzą Šarūną Birutis na czele Ministerstwa Kultury. Obaj kandydaci zajmowali już wcześniej te stanowiska — Vaičiūnas kierował Ministerstwem Energii w latach 2016–2020, a Birutis kierował Ministerstwem Kultury w latach 2012–2016. Vaičiūnas pełnił wcześniej funkcję wiceministra energetyki, doradcy ministra i attaché ds. ener-

gii w Stałym Przedstawicielstwie Litwy przy Unii Europejskiej. Birutis, który został wybrany do Sejmu z ramienia socjaldemokratów, zarządzał wydawnictwem Związku Pisarzy Litewskich, firmami turystycznymi, pracował w Parlamencie Europejskim, ówczesnym Ministerstwie Gospodarki i uczestniczył w negocjacjach w sprawie przystąpienia Litwy do UE.

WILNO Rada Miasta omówi finansowanie barów kulturalnych

W tym tygodniu Rada Miasta Wilna omówi przepisy dotyczące statusu i finansowania barów kulturalnych i sal tanecznych, które pozwoliłyby takim przestrzeniom na otrzymanie wsparcia finansowego w wysokości do 10 tys. euro od samorządu. Według stołecznych władz, projekt ma na celu rozszerzenie sieci lokali i wzmocnienie infrastruktury kulturalnej miasta, aby uczynić życie nocne bardziej zróżnicowanym i bezpieczniejszym, a także wprowadzić do miasta innowacyjne występy. Budżet miasta zapewniłby do 10 tys. euro rocznie na każdy bar kulturalny. Pieniądze te byłyby wykorzystywane do finansowania wynagrodzeń twórców, wykonawców, wykładowców i ekspertów, a także technicznej realizacji działań. Do 30 proc. dotacji mogłoby zostać wykorzystane na zakup środków trwałych, praw i licencji, promocję i administrację działalności. Wnioskujące grupy będą musiały organizować co najmniej 50 wydarzeń rocznie, posiadać scenę lub podium, system nagłośnie-

nia i oświetlenia, uczestniczyć w kampaniach społecznych, szkoleniach i innych działaniach gminy i jej instytucji, które przyczyniają się do rozwoju, bezpieczeństwa i zrównoważonego rozwoju kultury życia nocnego. Kwestia ta zostanie omówiona przez Radę Miasta Wilna na posiedzeniu w dniu 27 listopada. Jeśli przepisy zostaną zatwierdzone, samorząd planuje ogłosić w grudniu zaproszenie do składania wniosków o dofinansowanie dla barów kulturalnych.

EUROWIZJA Mieszkańcy Bazylei wesprą finansowanie Eurowizji 2025

Mieszkańcy w szwajcarskim mieście Bazylea zagłosowali w niedzielę 24 listopada za przeznaczeniem prawie 38 mln euro na Konkurs Piosenki Eurowizji w 2025 r., zgodnie ze wstępnymi wynikami otrzymanymi wkrótce po zakończeniu głosowania. Według częściowych obliczeń, 66,4 proc. głosujących w regionie Bazylei opowiedziało się za wydaniem pieniędzy podatników na organizację przyszłorocznej Eurowizji. Większość osób głosowała z wyprzedzeniem za pośrednictwem poczty. Bez funduszy miasta-gospodarza, telewizyjne show, które przyciąga ogromną globalną widownię telewizyjną, zostałoby zorganizowane na znacznie skromniejszą skalę, powiedział agencji prasowej AFP Eddie Estermann, szef komunikacji wydarzenia muzycznego w 2025 r. Przeciwnicy nazwali możliwość wydania dziesiątek milionów euro na organizację konkursu marnowaniem środków publicznych na „świętokradcze” wydanie muzyczne. Zwycięstwo Nemo ze Szwajcarii w Konkursie Piosenki Eurowizji w Malmö w maju tego roku dało temu krajowi prawo do organizacji przyszłorocznego konkursu.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras. inf. wł.; Fot. Freepik.com; alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

Katastrofa lotnicza na wileńskiej Lipówce. Nieszczęśliwy wypadek czy akt terrorystyczny?

Antoni Radczenko

Pełniąca obowiązki premiera Ingrida Šimonytė z rana, po zebraniu przez organy państwowe wstępnych informacji, wydała oświadczenie, w którym napisała, że chociaż samolot upadł w terenie zabudowanym, to ofiar cywilnych udało się uniknąć. Zaaapelowała również o zaufanie do instytucji państwowych badających sprawę. „Badania te odpowiedzą na pytanie o przyczynę incydentu. Spekulacje i domniemania nie pomogą w odkryciu prawdy” — napisała polityk.

RELACJA ŚWIADKA

Do tragicznego wydarzenia doszło ok. godziny 5:30 nad ranem. Mieszkaniec Lipówki Andrzej, który nie chciał upublicznić swojej tożsamości (jego imię i nazwisko są znane redakcji), powiedział w rozmowie z „Kurierem Wileńskim”, że ok. godz. 5:25 usłyszał bardzo szybko lecący samolot, który zostawił za sobą dużo światła. W pierwszej chwili nie wiedział oczywiście na 100 proc., że ma do czynienia z samolotem. Nie wykluczył, jak teraz wspomina, że mógłby to być spadający meteor.

— Po pięciu minutach usłyszałem syreny radiowozów, karettek pogotowia oraz straży pożarnej. Moje okna wychodzą w stronę lotniska. Zobaczyłem wówczas mniej więcej w odległości kilometra płomień oraz dym — wspomina wilenianin.

Andrzej informuje, że po zobaczeniu pożaru, obudził domowników oraz włączył radio, aby się dowiedzieć, co się stało.

— Przez pierwszą godzinę była cisza. Media milczały. Po pewnym czasie odebrałem telefon od kolegi z pytaniem, czy wszystko jest w porządku — wspomina poniedziałkowy ranek mieszkaniec Lipówki. Zdaniem rozmówcy incydent miał miejsce ok. 750 metrów od jego domu.

Z powodu upadku samolotu zapłonął blisko stojący dom mieszkalny, z którego ewakuowano 13 osób

W poniedziałek po popołudniu prezydent Gitanas Nausėda wraz z dyplomatami Niemiec oraz Hiszpanii odwiedził miejsce katastrofy. Wcześniej głowa państwa odniosła się do tragedii w sieciach społecznościowych.

EWAKUOWANO 13 OSÓB

Z danych policji i innych instytucji państwowych wynika, że samolot należący do hiszpańskiego przewoźnika „Swift Air” był wynajmowany przez niemiecką spółkę DHL. Na pokładzie były cztery osoby. Jedna z nich, hiszpański pilot, zginęła na miejscu. Co najmniej kolejnych dwóch trafiło do szpitala. Jeden z członków załogi do chwili zamknięcia numeru „Kuriera Wileńskiego” pozostawał zaginiony.

Z powodu upadku samolotu zapłonął blisko stojący dom mieszkalny, z którego ewakuowano 13 osób. W tym dwóch nieletnich. Policja poinformowała, że są to wszyscy

zarejestrowani w tym domu mieszkańcy. Mer Wilna Valdas Benkunskas oświadczył, że wszyscy zostali przetransportowani do hotelu. Po kilku godzinach strażakom udało się uporać z pożarem, ale nadal nie wiadomo, kiedy i czy w ogóle mieszkańcy powrócą do swego domu.

REAKCJA SŁUŻB. „ODPOWIEDZI NIE BĘDĄ SZYBKIE”

Kilka państwowych instytucji równolegle wszczęło dochodzenia w celu wyjaśnienia przyczyny katastrofy. Szef Krajowego Centrum Zarządzania Kryzysowego (NKVC) Vilmantas Vitkauskas podczas porannej pilnej konferencji prasowej poinformował, że najprawdopodobniej mamy do czynienia z nieszczęśliwym wypadkiem. „Na razie okoliczności i przyczyny są badane, mówienie o jakichkolwiek wersjach jest przedwczesne” — powiedział dziennikarzom.

Tymczasem komisarz generalny policji Arūnas Paulauskas nie wykluczył, że doszło do aktu terrorystycznego. „Takiej wersji nigdy nie możemy odrzucić. To jest jedna z wersji, która ma zostać zbadana.

6.>>

Czeka nas dużo pracy. Sądzę, że oględziny miejsca katastrofy, zbieranie dowodów, może potrwać nawet cały tydzień. Odpowiedzi nie będą szybkie” — oświadczył funkcjonariusz. Po kilku godzinach komisarz powiedział, że ze wstępnych ustaleń wynika, iż w czasie katastrofy wewnątrz samolotu nie było pożaru.

W podobnym tonie wypowiedział się szef Departamentu Bezpieczeństwa Państwa Darius Jauniškis, który oświadczył, że wcześniej żadnych ostrzeżeń jego instytucja nie otrzymała. Dodał, że śledztwo szybko się nie zakończy. Podkreślił, że na obecnym etapie nie można wykluczyć żadnej z wersji. W tym również ataku terrorystycznego.

BEZ PANIKI

O incydencie wypowiedzieli się również czołowi litewscy opinio-
-makerzy. „Miejmy nadzieję, że samolot DHL upadł nie z powodu dywersji rosyjskich agentów. Jeśli nie, to oznacza, że wojna dotrze i na

Kilka państwowych instytucji równolegle wszczęło dochodzenia w celu wyjaśnienia przyczyny katastrofy. Szef Krajowego Centrum Zarządzania Kryzysowego (NKVC) Vilmantas Vitkauskas podczas porannej pilnej konferencji prasowej poinformował, że najprawdopodobniej mamy do czynienia z nieszczęśliwym wypadkiem.

Litwę” — napisał w Facebooku znany litewski dziennikarz i publicysta Rimvydas Valatka.

Analitik ds. bezpieczeństwa, który od lat monitoruje przypadki wojny hybrydowej Rosji skierowanej przeciwko Zachodowi Marius Laurinavičius napisał, że oczywiście nie możemy wykluczyć dywersji rosyjskiej, jednak na obecnym etapie najlepiej

zachować spokój i nie popadać w panikę. „Takie spekulacje są tym, czego chce Rosja, zwłaszcza wtedy, kiedy katastrofa nie jest powiązana z sabotażem” — napisał w sieci społecznościowej ekspert.

W poniedziałek po południu prezydent Gitanas Nausėda wraz z dyplomatami Niemiec oraz Hiszpanii odwiedził miejsce katastrofy. Wcześniej głowa państwa odniosła się do tragedii w sieciach społecznościowych. „Dochodzenie, które prowadzą zawodowcy w swoich dziedzinach, trwa. Nie mam żadnych wątpliwości, że wszystko dogłębnie zostanie wyjaśnione i ustalone. Jesteśmy i musimy być gotowi na różne sytuacje. Nie wiemy, jakie będą wnioski dochodzenia, ale jedno jest pewne — nigdy się nie poddamy panice i nie podejmujemy decyzji bez oparcia w faktach” — napisał na Facebooku prezydent.

Fot. ELTA, Julius Kalinskas

MRF MEDIJU
REMIMO
FONDAS

■ W pobliżu miejsca katastrofy został wstrzymany ruch drogowy

XI Dni Kultury Polskiej: „Kontakt, który powoduje, że czujemy się jednym narodem”

Honorata Adamowicz

Andrzej Dudziński, I radca, chargé d'affaires RP w Wilnie odczytał list od minister Henryki Mościckiej-Dendys, podsekretarz stanu Ministerstwa Spraw Zagranicznych, skierowany do uczestników inauguracji Dni Kultury Polskiej w Wilnie. W liście pani Henryka Mościcka-Dendys bardzo dziękuje za zaproszenie do udziału w uroczystym otwarciu XI Dni Kultury Polskiej, ale niezmiernie żałuje, że z uwagi na inne zobowiązania zawodowe nie mogła być w Wilnie.

„WYDARZENIE O UGRUNTOWANEJ POZYCJI Z 11-LETNIM STAŻEM”

„Festiwal Dni Kultury Polskiej w Wilnie jest wydarzeniem o ugruntowanej już pozycji i z długim 11-letnim stażem. O sukcesie tej inicjatywy niech świadczy fakt, że pierwsza edycja festiwalu trwała zaledwie trzy dni i obejmowała pięć wydarzeń. W tym roku 12 wydarzeń z dziedziny muzyki, teatru i filmu zaplanowano aż na sześć dni. Spektakle, pokazy filmowe oraz koncerty oferują państwu wgląd w bogactwo polskich produkcji oraz pokazują różnorodność polskiej kultury. Spoglądając na program zyskuję pewność, że każdy — od melomana poczynając poprzez amatora kultury popularnej a na najmłodszych miłośnikach teatru lalkowego kończąc — znajdzie w nim coś interesującego dla siebie. Wydarzenia, w których będą mogli państwo uczestniczyć w ciągu najbliższych sześciu dni, to także sposobność spotkania z polską kulturą. To również a może przede wszystkim pretekst do spotkania w szerszym gronie polskiej społeczności i do rozmowy nie tylko o kulturze i sztuce, ale również

22 listopada w Domu Kultury Polskiej w Wilnie rozpoczęła się XI edycja Dni Kultury Polskiej. Wydarzenia w ramach festiwalu potrwać do 27 listopada. W programie znajdują się koncerty, spektakle, pokazy filmowe, a także spotkania z twórcami.

Dariusz Bonisławski powiedział, że z ogromnym wzruszeniem staje w miejscu, które powstało z ogromnej potrzeby serca tutejszej społeczności Polaków

o sprawach istotnych dla wszystkich państwa” — napisała w liście minister Mościcka-Dendys.

OGROMNE ZAPOTRZEBOWANIE NA POLSKĄ KULTURĘ

Chargé d'affaires a.i. RP na Litwie Andrzej Dudziński wielkie słowa podziękowania skierował do wszystkich osób na czele z Bożeną Mieżonis, Arturem Ludkowskim, Krystyną Zimińską oraz do sponsorów zarówno z MSZ jak i Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” za to, że ten cykliczny festiwal się odbywa i wyraził nadzieję, że ta piękna tradycja będzie trwała.

„Wspaniale, że po raz kolejny, już 11., w Domu Kultury Polskiej odbywają się Dni Kultury Polskiej. Jesień obfituje w wydarzenia, ale patrząc dzisiaj na pełną salę widzimy, że zapotrzebowanie na polską kulturę, na polskie filmy, na polską sztukę jest ogromne” — mówił Andrzej Dudziński.

„DKP POWSTAŁ Z OGROMNEJ POTRZEBY SERCA TUTEJSZEJ SPOŁECZNOŚCI”

Dariusz Bonisławski, prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” oraz prezes zarządu Domu Kultury Polskiej w Wilnie powiedział, że „z ogromnym wzruszeniem staje w miejscu, które powstało z ogromnej potrzeby serca tutejszej społeczności Polaków, z ogromnej potrzeby serca, które, znalazło wsparcie w macierzy”.

„Ówczesny marszałek Senatu, prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” prof. Andrzej Stelmachowski razem z instytucjami państwa polskiego wsparli wasze życzenie, aby tu właśnie, w Wilnie, powstał dom kultury po to, żeby zarówno Polacy tu mieszkający jak i społeczność innych narodowości zamieszkująca Litwę mogli czerpać z bogatego dorobku kultury polskiej. To jest szalenie ważne” — powiedział Dariusz Bonisławski.

8.>>

Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” oraz prezes zarządu Domu Kultury Polskiej w Wilnie zaznaczył, że największą bolączką naszych rodaków, którzy, mieszkają w Ameryce południowej jest to, że często ich wizja kultury polskiej jest XIX-wieczna.

„Bo nie mieli takiego domu, bo nie mieli takiego wsparcia, bo nie mieli takiego kontaktu ze wspólną polską kulturą, która powoduje, że czujemy się jednym narodem” — powiedział.

NA ZAKOŃCZENIE — KONCERT „DROGI DO NIEPODLEGŁOŚCI”

Dni Kultury Polskiej zainaugurował koncert muzyki polskiej XX w. w wykonaniu orkiestry kameralnej „Sinfonietta Cracovia” pod batutą Radosława Labahua. Podczas otwarcia zostały zaprezentowane utwory Wojciecha Kilara z filmu „Pan Tadeusz” i Henryka Mikołaja Góreckiego oraz autorskie kompozycje pianisty występującego tego wieczoru — Aleksandra Dębicza. Orkiestra, która zdobyła międzynarodowe uznanie, reprezentuje Polskę na światowych scenach, prezentując muzykę Kilara w presti-

Orkiestra, która zdobyła międzynarodowe uznanie, reprezentuje Polskę na światowych scenach, prezentując muzykę Kilara w prestiżowych salach koncertowych, m.in. w Nowym Jorku

żowych salach koncertowych, m.in. w Nowym Jorku.

Zwienieczeniem IX edycji Dni Kultury Polskiej będzie koncert muzyki klasycznej pod tytułem „Drogi do Niepodległości”. Jest to wyjątkowa propozycja, która łączy artystyczne emocje z ważnym przesłaniem narodowego dziedzictwa, celebrując drogę Polski do niepodległości i wolności.

Projekt Dni Kultury Polskiej jest m.in. finansowany przez MSZ RP, a partnerem strategicznym wydarzenia jest Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”.

Fot. Wilnoteka,
Waldemar Dowejko

MRF MEDIU
REMIMO
FONDAS

Dni Kultury Polskiej zainaugurował koncert muzyki polskiej XX w. w wykonaniu orkiestry kameralnej „Sinfonietta Cracovia” pod batutą Radosława Labahua

Marzenie o białym chałacie.

Konferencja PSML dla przyszłych lekarzy

W czwartek 7 listopada w Domu Kultury Polskiej w Wilnie odbyła się konferencja „Spotkanie z Medycyną”, zorganizowana przez Polskie Stowarzyszenie Medyczne na Litwie. Wydarzenie skierowane było do uczniów klas gimnazjalnych, którzy zastanawiali się nad podjęciem w przyszłości studiów lekarskich. Wydarzenie zorganizowano z inicjatywy młodych lekarek — Izabeli Maksymowicz i Ewy Borowskiej — oraz uczennicy Gimnazjum im. Św. Jana Pawła II w Wilnie Izabeli Orłowskiej.

Uczestników konferencji obecnością zaszczyliła konsul RP na Litwie pani Jolanta Wiśnioch. Nie ukrywała ona miłego zaskoczenia, widząc na sali ponad 150 młodych osób. Otwarcie wydarzenia poprzedziła przedmowa prezes stowarzyszenia, dr Eleonory Kvaščiūnienė. „Jestem wzruszona tym, że widzę tyle młodych osób. Mam nadzieję, że dla wielu z was dzisiejsza konferencja przybliży realia studiów lekarskich i utwierdzi w przekonaniu, że w waszym wypadku będzie to właściwy wybór. Chciałabym, aby to wydarzenie zostawiło ślad w sercach przyszłych medyków” — zwróciła się Kvaščiūnienė.

Prezes podkreśliła zapotrzebowanie na młodych specjalistów. Dodała również, że nadrzędnym zadaniem stowarzyszenia jest jednocześnie lekarzy, pracowników służby zdrowia, naukowców, studentów i uczniów zainteresowanych medycyną oraz stwarzanie im przestrzeni na dalszy rozwój.

„W stowarzyszeniu mamy różnych specjalistów: lekarzy, pielęgniarki, naukowców, weterynarzy. Osobiście jestem radiologiem i nie mogę porównać swojej specjalizacji do innych — każda jest inna i każda jest potrzebna” — zauważyła.

DWIE CZĘŚCI KONFERENCJI

Przebieg konferencji został podzielony na dwie części. Pierwsza z nich dotyczyła etapów rekrutacji na studia medyczne na uczelniach litewskich (Uniwersytecie Wileńskim i Litewskim Uniwersytecie Nauk Medycznych w Kownie), które szczegółowo przed-

stawiły prelegentki Patrycja Balcewicz oraz Ewa Nausewicz.

Po treściwych wykładach rozpoczął się panel dyskusyjny prowadzony przez Ewę Borowską, do którego dołączyły studentki Marta Sakson i Patrycja Bielkiewicz.

W przerwie między pierwszą a drugą częścią uczniowie mieli okazję wziąć udział w warsztatach pierwszej pomocy i warsztatach szycia chirurgicznego, przeprowadzonych na świńskich nóżkach. Warsztaty udzielania pierwszej pomocy przeprowadzone zostały przez specjalistkę medycyny ratunkowej, dr Ewelinę Narwojsz i dr Karolinę Giedrytę, z kolei warsztaty szycia — chirurg z Krakowa Zofię Orzeszko.

„REKRUTACJA NA STUDIA W POLSCE JEST UTRUDNIONA”

Drugą część rozpoczął wykład dr Izabeli Maksymowicz dotyczący rekrutacji na studia medyczne w Polsce. Kolejnym etapem był panel dyskusyjny poprowadzony przez naukowca z Narodowego Instytutu Raka i sekretarza PSML, dr Jana Kraškę. Prelegenci rozmawiali m.in. o tym, jakie wyzwania czekają przyszłego studenta medycyny na etapie rekrutacji.

„Dostanie się na studia dla uczniów z zagranicy jest utrudnione — o wiele później otrzymują oni świadectwa dojrzałości, które muszą podać do wybra-

nych uczelni. W wielu przypadkach rekrutacja jest już zamknięta. Ważne jest pamiętać o tym, żeby już wcześniej pisać do uniwersytetów i załatwić dodatkowe, niezbędne przy rekrutacji dokumenty” — stwierdziła dr Zofia Orzeszko.

Zgodzili się natomiast jednoznacznie, że studia medyczne w Polsce — to dobry wybór. „W Polsce jest wiele uczelni z wysokim poziomem nauczania. Każda oferuje coś wyjątkowego, jak np. koła naukowe, warsztaty lub wydarzenia specjalistyczne” — podsumowali Kajetan Ochwat i Sandra Necka, młodzi lekarze z Polski.

SPECJALNA LOTERIA

Na koniec wydarzenia odbyła się loteria — 20 osób dostało zaproszenie na wizytę w jednej z placówek medycznych na wybranym wydziale. „Nasze stowarzyszenie jest gotowe rozmawiać i udzielać wam wsparcia nie tylko tu, na scenie, ale też w placówkach, w których pracujemy. Chcemy pokazać wam medycynę «od wewnątrz»” — mówiła Eleonora Kvaščiūnienė.

Przedsięwzięcie było współfinansowane ze środków Ambasady RP w Wilnie. Sponsorami wydarzenia byli również firma Cesta, która dostarczyła świńskie nóżki na warsztaty, oraz spółka Kono.lt, która udzieliła wsparcia technicznego. ■

Polskie Stowarzyszenie
Medyczne na Litwie

■ Udział w konferencji wzięło ponad 150 młodych osób Fot. PSML

Szpital w Lazdynai: „Gdy walka o ludzkie życie toczy się w takich warunkach, o błąd nietrudno”

Honorata Adamowicz

Republikański Szpital Uniwersytecki w Wilnie (RVUL) od dawna doczeka się zarzutów pacjentów z powodu braku informacji, długich godzin czekania i obojętności medyków. Jeszcze głośniejsze o problemach szpitala zaczęło mówić, gdy swą historią z publicznością podzielił się 33-letni Adomas Bukauskas. Były pacjent RVUL twierdzi, że to właśnie przez szpital w Lazdynai został sparaliżowany na całe życie.

Personel medyczny tymczasem twierdzi, że zakładnikami wadliwego systemu opieki zdrowotnej stają się nie tylko pacjenci, ale też sami medycy. Natomiast sama placówka, choć przyznaje, że problemy są i jest ich sporo, ale również podkreśla, że sami pacjenci też ponoszą odpowiedzialność z powodu zaistniałej sytuacji.

OPÓŹNIONA DIAGNOZA I FATALNE LEKCEWAŻENIE

33-letni Adomas Bukauskas na swojej stronie internetowej pisze, że z powodu złego stanu całego systemu opieki zdrowotnej a w szczególności lekceważenia i zaniedbania przez personel szpitala Lazdynai został sparaliżowany na całe życie. Mężczyzna pisze, że 29 listopada 2020 r. był fatalnym dniem w jego życiu.

Jego pierwsza wizyta po przewiezieniu karetką do szpitala Lazdynai zakończyła się podaniem środka przeciwbólowego i zaleceniem lekarza, aby zarezerwować masaż, mimo że w pewnym momencie nie mógł nawet wstać z powodu bólu. Pomimo bardzo silnych i wyraźnych objawów — silnego bólu szyi, drętwienia rąk i nóg, które zostały odnotowane w jego dokumentacji medycznej, lekarz nie skierował go do neurologa ani żadnego innego specjalisty, nie poprosił także o tomografię komputerową lub rezonans magnetyczny. Wieczorem 29 listopada ponownie powróciły bóle szyi i pacjent poczuł, że coś pękło, poczuł również ciepło z tyłu szyi. Poczuł, że nagle połowa jego ciała zdrętwiała, a nogi były

„Nasza praktyka pokazuje, że zdecydowana większość pacjentów (do 75 proc.) zgłasza się na oddział ratunkowy nie w nagłych wypadkach” — tłumaczy szpital

jak z gumy. Karetka zabrała mężczyznę ponownie do tego samego szpitala. Neurolog, który już wtedy zwrócił na niego uwagę, od razu powiedział, że podejrzewa udar rdzenia kręgowego.

Pacjent potrzebował pilnego badania rezonansem magnetycznym i natychmiastowej operacji. Ale wieczorem tego samego dnia, kiedy został przywieziony, już dotknięty udarem i sparaliżowany, rezonans magnetyczny nie został przeprowadzony — ani w niedzielę wieczorem, ani w nocy.

Rezonans magnetyczny został ostatecznie przeprowadzony następnego dnia, w poniedziałek rano, w godzinach otwarcia prywatnego gabinetu, czyli dopiero ponad 11 godzin po drugim przyjęciu pacjenta do szpitala. Jak później się dowiedział Adomas Bukauskas, w poniedziałek rano jego rdzeń kręgowy był już nieodwracalnie uszkodzony, jeśli nie całkowicie martwy.

PRETENSJE DO SZPITALA MAJĄ NIE TYLKO PACJENCI

Pacjenci, których spotkaliśmy przy szpitalu w Lazdynai, jednym głosem mówili, że z bólami musieli czekać po 3-4 godziny.

— Ja czekałam prawie cztery godziny. Przyjechałam z okropnym bólem

głowy, tak mnie boli, że wymiotuję, czuję słabość i straciłam przytomność. Syn mnie tu przywiózł. Gdy przyszła moja kolejka, lekarz zapytał o objawy, a gdy je wymieniałam, to on coś czytał w dokumentach. Zmierzyli mi ciśnienie było 190/120, dali zastrzyk i kazali iść do lekarza rodzinnego. Taka była cała opieka medyczna. Teraz ledwo stoję na nogach, wszystko wiruje — powiedziała nam jedna z pacjentek spotkana przy szpitalu w Lazdynai.

Pretensje do placówki mają jednak nie tylko pacjenci. Weloletnia lekarzka szpitala w Lazdynai w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” powiedziała anonimowo, że szpitalne oddziały ratunkowe są obłożone, lekarze przemęczeni, a pacjenci rozzłoszczeni. Medyk przyznaje, że gdy w takich warunkach toczy się walka o ludzkie życie, o błąd jest nietrudno.

— Sytuacja jest tragiczna. Lekarze po prostu są przemęczeni. Większość pacjentów zwraca się o pomoc bez wyraźnej potrzeby. Na przykład przyjeżdża młody mężczyzna, bo ma zaparcia, drugi narzeka, że cały dzień drga mu oko, boi się, że będzie wylew. A są jeszcze pacjenci, którzy przyjeżdżają pijani... Zgadza się, że czasami lekarze badają powierzchownie i nie zawsze są wykonywane wszystkie potrzebne badania.

12.>>

11.>>

I niestety trzeba przyznać, że Jeżeli sytuacja się nie zmieni, to takich przypadków, jak Adomasa będzie tylko więcej... — przyznaje lekarka RVUL.

„NIEKORZYSTNY SPLOT OKOLICZNOŚCI”

W nadesłanym „Kurierowi Wileńskiemu” oświadczeniu z Republikańskiego Szpitala Uniwersyteckiego w Wilnie napisano, że przypadek pacjenta Adomasa jest wyjątkowy. U tego pacjenta wystąpił bardzo niekorzystny splot okoliczności: ciężka i bardzo rzadka choroba o niespecyficznym objawach, ostrej i nieprzewidywalnej dynamice, skomplikowany stan po operacyjnym, który rozwinął się na tle innej ciężkiej choroby autoimmunologicznej, wymuszając opóźnienie zabiegów rehabilitacyjnych, oraz okres samej choroby, kiedy cały system opieki zdrowotnej znajdował się w środku pandemii COVID-19, co jeszcze bardziej pogorszyło sytuację pacjenta.

„Pomimo postępów współczesnej medycyny, nawet jeśli wszystkie algorytmy leczenia choroby są wdrożone i starannie przestrzegane, leczenie nie zawsze przynosi oczekiwane rezultaty, nawet przy maksymalnym wysiłku. Zawsze będą istnieć złożone choroby lub stany, których nie da się wyleczyć. Rzadkie choroby, które są prawie niespotykane w praktyce medycznej, są trudne do zdiagnozowania, nie mówiąc już o przewidzeniu ich przebiegu i uniknięciu negatywnych konsekwencji choroby. Prawdopodobieństwo zdiagnozowania u pacjenta ostrego samoistnego (nieurazowego) krwaka podtwardówkowego kręgosłupa w obecności malformacji tętniczo-żylnych wynosi w literaturze naukowej zaledwie 0,00000003 proc., a połączenie tego stanu z inną istniejącą chorobą pacjenta — układowym zapaleniem naczyń — nie jest w ogóle opisywane w literaturze medycznej” — napisano w oświadczeniu RVUL.

DO 300 PACJENTÓW DZIENNIE

Jak nas poinformowano, oddział ratunkowy RVUL jest ośrodkiem medycyny ratunkowej o największym przepływie pacjentów w regionie. Przyjmuje 250–300 pacjentów dzien-

nie i prawie 100 000 osób rocznie. Jeden lekarz przyjmuje czasem podczas zmiany do 60 pacjentów. Pacjenci są przyjmowani na oddział ratunkowy w zależności od ciężkości ich stanu, a nie w zależności od kolejki lub czasu oczekiwania. Im wyższa kategoria nagłego wypadku, tym szybsza opieka — pierwszeństwo mają zawsze pacjenci z urazami wielonarządowymi i złożonymi, zagrażającymi życiu obrażeniami. Pacjenci ci mogą nie być widziani przez innych oczekujących w recepcji, ponieważ są zabierani bezpośrednio na salę operacyjną lub oddział intensywnej terapii. Pacjenci, którzy nie spełniają kryteriów stanu nagłego, są przyjmowani dopiero po leczeniu innych pacjentów, więc to właśnie tacy pacjenci zwykle muszą czekać.

Badania są zawsze przepisywane wyłącznie według uznania lekarza, jeśli są potrzebne do ustalenia lub potwierdzenia diagnozy. Opierają się one na konkretnej przyczynie skierowania na oddział ratunkowy, więc nie należy oczekiwać „pełnego sprawdzenia wszystkich chorób” na tym oddziale. Dodatkowe badania są wykonywane w przypadku podjęcia decyzji o hospitalizacji pacjenta i są one wykonywane, kiedy pacjent jest już w szpitalu, gdy takie badania są potrzebne do monitorowania przebiegu choroby lub wyjaśnienia diagnozy.

„Nasza praktyka pokazuje, że zdecydowana większość pacjentów (do 75 proc.) zgłasza się na oddział ratunkowy nie w nagłych wypadkach. To znaczy, że w większości przypadków pacjenci powinni udać się do lekarza rodzinnego, a w nocy, weekendy lub święta — do lekarza dyżurnego w placówce, do której są zarejestrowani, a nie jechać do szpitala, gdzie jest okazywana pierwsza pomoc. Każda przychodnia lub ośrodek medycyny rodzinnej musi zapewnić zarejestrowanym w nich pacjentom całonocny dostęp do usług medycyny rodzinnej. Można zapytać swojego lekarza rodzinnego lub recepcjonistę, gdzie się udać po pomoc, gdy placówka jest zamknięta, a informacje te muszą być również opublikowane na stronach internetowych lub tablicach ogłoszeń. Niestety, ludzie nawet nie próbują tego robić i we wszystkich przypadkach udają się bezpośrednio do szpitalnego oddziału ratunkowego. To sprawia, że lekarze pracujący

na tym oddziale stoją przed zniechęcającym wyzwaniem »załatania« systemowych problemów z dostępem do usług, zamiast skupiać się na przypadkach, w których życie danej osoby jest realnie zagrożone i niezbędna jest natychmiastowa pomoc” — napisano w oświadczeniu RVUL.

PROCES MODERNIZACJI SZPITALA

Jak informuje placówka, w ostatnich latach szpital przeszedł gruntowne zmiany, mające na celu polepszenie warunków leczenia. Został wyposażony w skaner rezonansu magnetycznego i dużą ilość nowego sprzętu diagnostycznego, całkowicie odnowiono jedno ze skrzydeł szpitalnych, zmodernizowano łóżka dla pacjentów i sprzęt pielęgniarski, stale ulepszane są procesy leczenia i opieki, na konferencjach klinicznych omawiane są wyjątkowe przypadki kliniczne, a także podnoszone są kwalifikacje zawodowe personelu. Powinno to doprowadzić do stawiania dokładniejszej diagnozy i oferowania wysokiej jakości opieki nad pacjentami oraz do zapobiegania nawrotom nieszczęśliwych przypadków.

Obecnie realizowany jest projekt modernizacji oddziału ratunkowego. W jego ramach zmodernizowana zostanie recepcja, pomieszczenia, gdzie odbywa się segregacja pacjentów i poczekalnie. Wszystko to w celu zapewnienia większej przestrzeni, komfortu i prywatności. Nowo wyposażone pokoje szybkiej opieki pomogą efektywniej zarządzać przepływem pacjentów przybywających do szpitala poprzez kierowanie pacjentów, którzy nie potrzebują dodatkowych badań, a jedynie prostej konsultacji. Rozbudowana zostanie również infrastruktura dla pacjentów w stanie krytycznym, z większą liczbą łóżek na oddziałach obserwacyjnych oraz większą liczbą łóżek na oddziale reanimacji i intensywnej terapii. W ramach remontu powstanie dodatkowa sala badań dla pacjentów po urazach, oddział izolacyjny z podciśnieniem, pomieszczenie do dekontaminacji, kilka gabinetów lekarskich i dyżurka pielęgniarek.

13.>>

12.>>

„Odnowione zostaną również urządzenia wentylacyjne i klimatyzacyjne oraz inne sieci inżynierskie, zainstalowany zostanie bezprzewodowy internet, nowy system zarządzania kolejkami z ekranami informacyjnymi, a w poczekalniach pojawią się automaty z kawą i zimnymi napojami oraz przekąskami. Środowisko na oddziale ratunkowym będzie znacznie bardziej komfortowe, nowoczesne i bezpieczne zarówno dla pacjentów, jak i personelu” — zapowiada placówka.

KOMENTARZ RESORTU OCHRONY ZDROWIA, BEZ ODNIESIENIA DO RVUL

Zwróciliśmy się do Ministerstwa Ochrony Zdrowia z prośbą o komentarz dotyczący sytuacji w RVUL. W nadesłanym oświadczeniu napisano: „Aby uzyskać informacje na temat Oddziału Ratunkowego Szpitala Uniwersyteckiego w Wilnie, prosimy o bezpośredni kontakt z administracją szpitala”.

Specjaliści z resortu ochrony zdrowia udzielili nam jednak odpowiedzi na pytanie dotyczące usług ratownictwa medycznego na Litwie.

Jak wytłumaczono nam, opieka w nagłych wypadkach jest podzielona na trzy kategorie. Jeśli kilku pacjentów wymagających opieki w nagłych wypadkach pojawi się w tym samym czasie w szpitalu i wszyscy nie mogą być leczeni w tym samym czasie, pacjenci wymagający kategorii pierwszej powinni być leczeni w pierwszej kolejności, a następnie odpowiednio pacjenci wymagający kategorii drugiej i trzeciej.

„Im wyższa kategoria nagłego wypadku, tym szybciej zapewniana jest opieka — pierwszeństwo mają zawsze pacjenci z urazami wielonarządowymi, a także pacjenci ze złożonymi, zagrażającymi życiu obrażeniami. Pacjenci ci mogą nie być widziani przez inne osoby czekające w recepcji, ponieważ są leczeni przez lekarzy bezpośrednio na sali operacyjnej lub na oddziale intensywnej terapii. Średni czas od skierowania pacjenta do oddziału ratunkowego do zakończenia usługi wynosi 2,5–3,5 godziny.

Konkretne przypadki, w których pacjent mógł doznać uszczerbku na zdrowiu w związku ze świadczeniem usług opieki zdrowotnej, są rozpa-

trywane przez Komisję ds. ustalania uszczerbku na zdrowiu pacjentów, która działa przy Ministerstwie Ochrony Zdrowia. Pacjent lub jego krewni mogą złożyć pisemny wniosek do komisji nie później niż w ciągu trzech lat od daty, w której nastąpiła szkoda. Komisja podejmuje decyzję w sprawie żadanego odszkodowania nie później niż w ciągu trzech miesięcy od daty otrzymania wniosku. Jeżeli z przyczyn obiektywnych (złożoność sprawy, śmierć pacjenta, brak pewności co do zakładu opieki zdrowotnej, w którym doszło do szkody, potrzeba dodatkowych ustaleń, opinii biegłych, innych dokumentów niezbędnych do wydania decyzji itp.) decyzja nie może zostać podjęta w tym terminie, Komisja może, w drodze uzasadnionej decyzji, przedłużyć termin o kolejny okres do dwóch miesięcy — informuje ministerstwo.

Odszkodowanie jest wypłacane z konta administrowanego przez Państwowy Fundusz Ubezpieczeń Pacjentów, który gromadzi składki od osobistych zakładów opieki zdrowotnej w celu naprawienia szkody. Wysokość odszkodowania ustala się zgodnie z procedurą wypłaty odszkodowania za szkodę majątkową i niemajątkową wynikającą z uszczerbku na zdrowiu pacjenta.

„Jeśli pacjent nie jest zadowolony z jakości świadczonych usług, może, zgodnie z art. 23 ustawy o prawach pacjenta i odszkodowaniu za uszczerbek na zdrowiu, zwrócić się do placówki,

którą odwiedził i w której uważa, że jego prawa zostały naruszone. Instytucja opieki zdrowotnej musi zbadać skargę pacjenta i poinformować go na piśmie o wyniku badania nie później niż 20 dni roboczych od daty otrzymania skargi przez instytucję opieki zdrowotnej.

Jeśli pacjent nie jest usatysfakcjonowany odpowiedzią udzieloną przez instytucję opieki zdrowotnej lub jeśli instytucja opieki zdrowotnej bezasadnie odmawia rozpatrzenia skargi, pacjent może złożyć skargę do organu nadzorczego Państwowej Służby Akredytacji Działalności Opieki Zdrowotnej (SACHA). Do wniosku należy dołączyć kopię odpowiedzi instytucji opieki zdrowotnej (jeśli instytucja opieki zdrowotnej nie udzieli odpowiedzi w ustawowym terminie, tj. w ciągu 20 dni roboczych, kopię pisma skierowanego do instytucji). (...) Organ nadzorczy, w ramach swoich kompetencji, jest zobowiązany do przeprowadzania kontroli jakości i dostępności usług osobistej opieki zdrowotnej w odpowiedzi na skargi otrzymane od pacjentów i nakazy wydane przez organy publiczne, które mogą ujawnić naruszenia wymogów określonych w przepisach i skutkować nałożeniem środków kontrolnych i sankcji na instytucje i specjalistów medycznych” — czytamy w oświadczeniu resortu zdrowia.

Fot. Marian Paluszkievicz

TVP
WILNO

Oddział ratunkowy RVUL jest ośrodkiem medycyny ratunkowej o największym przepływie pacjentów w regionie. Przyjmuje 250–300 pacjentów dziennie i prawie 100 000 osób rocznie

Łukaszenka eliminuje język polski z przestrzeni publicznej

Reżim Łukaszenki wzmacnia represje względem polskiej mniejszości. Został zamknięty komercyjny ośrodek nauczania języka polskiego. Andrzej Pisalnik uważa, że język polski jest usuwany z przestrzeni publicznej.

Antoni Radczenko

Portal „Głos znad Niemna” poinformował (16 listopada), że w Brześciu zostało zamknięte centrum językowe AKC „Most”, które prowadziło nauczanie języka angielskiego oraz polskiego. „Tymczasem 13 listopada pojawiła się informacja o tym, że biuro AKC »Most« zostało opieczetowane. Ani na stronie internetowej, ani na portalach społecznościowych tej instytucji nie pojawił się żaden komunikat wyjaśniający sytuację. Niezależnie od informacji, posiadanych przez dziennikarzy Pozirk.online, fakt opieczetowania pomieszczeń AKC »Most« potwierdza także nasze źródło, przez wiele lat współpracujące z brzeską firmą” — czytamy na portalu.

LIKWIDACJA OŚRODKA

AKC „Most” był strukturą stricte komercyjną nieangażującą się w działalność polityczną oraz społeczną. „Prowadząca szkołę językową firma AKC »Most« specjalizowała się w nauczaniu języków polskiego oraz angielskiego i miała renomę jednego z najsukuteczniejszych ośrodków, przygotowujących młodzież z Białorusi do podjęcia studiów w Polsce. Szkoła ta została zarejestrowana w 2006 r. Na jej stronie internetowej można przeczytać, że stała się ona „pierwszym w regionie komercyjnym ośrodkiem kształcenia zawodowego w języku polskim” — tłumaczy na swych łamach portal „Znad Niemna”.

Redaktor naczelny „Znad Niemna” Andrzej Pisalnik, który od lat przebywa na emigracji w Polsce, twierdzi, że to są świadome działania władz w Mińsku.

— Prawdopodobnie pewne ośrodki nauki języka polskiego na Białorusi pozostały. Nie mogę tego

Wszystkie polskie media internetowe działają na uchodźstwie — mówi Andrzej Pisalnik Fot. Apolinary Klonowski

jednak zweryfikować. Pani prezes ZPB Andżelika Borys (obecnie przebywa na Białorusi — przyp. red.) twierdzi, że kontroluje 60 ośrodków do nauki języka polskiego. Nie mam jednak żadnej informacji w tej kwestii. Więc możemy tylko, albo jej zaufać, albo nie — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” Andrzej Pisalnik.

Rozmówca nie wie, dlaczego białoruski dyktator skupił się na mniejszości polskiej w tym kraju.

— Przypadek AKC „Most” dobitnie pokazuje, że reżim Łukaszenki dopina proces eliminacji tego typu ośrodków, nawet jeśli są to struktury komercyjne. Dlaczego tak się dzieje? Nie chciałbym interpretować działań i wypowiedzi Aleksandra Łukaszenki. On słynie z tego, że dzisiaj mówi jedno, a jutro drugie. Oceniać słowa człowieka, który być może nie jest człowiekiem zdrowym psychicznie, jest zadaniem karkołomnym. Nie chciałbym tego robić — mówi działacz polskiej mniejszości.

JĘZYK POLSKI W SKLEPIE

Pisalnik uważa, że władze Białorusi chcą wyeliminować element polski w jego ojczystym kraju.

— Obecnie nie ma na Białorusi ani audycji radiowej lub telewizyjnej w języku polskim, ani nie drukuje się polskiej prasy. W przypadkach mediów internetowych, to wszystkie działają na uchodźstwie. Podobnie jak nasz portal. Język polski na Białorusi, w przestrzeni publicznej, nie istnieje — podkreśla rozmówca.

Czy osoba posługująca się językiem polskim, na przykład w sklepie, może znaleźć się na celowniku służb specjalnych? Nie wiadomo.

— Co by się stało, gdyby, któryś turysta z Polski odważył się skorzystać z oferowanego przez Łukaszenkę reżimu bezwizowego, przyjechał do Grodna i próbował rozmawiać w sklepie po polsku? Sądzę, że początkowo nic.

14.>>

Chyba, że zwróciłby na siebie uwagę służb specjalnych. Oczywiście to są moje spekulacje, bo ośobiście o takich historiach nie słyszałem — dzieli się swymi refleksjami z naszym dziennikiem Pisalnik, który zna tylko historię byłego działacza ZPB, który wyemigrował, ponieważ poczuł się zagrożony ze względu na narodowość.

SPRAWA POCZOBUTA

Od trzech lat w białoruskim więzieniu przebywa dziennikarz i działacz polskiej mniejszości Andrzej Poczobut. Strona polska niejednokrotnie informowała, że pracuje nad uwolnieniem działacza i dziennikarza. „Jest kontakt pośredni i te wiadomości nie są dobre, bo jest on niesprawiedliwie więziony przez okrutny reżim, który więzi dwa tysiące osób. Ostatnio paręnaście, czy może już w tej chwili nawet już parędziesiąt osób, zostało uwolnionych, niestety wśród nich nie ma Andrzeja Poczobuta. Ale reżim białoruski wie, co ma zrobić, jeśli chce jakiegokolwiek poprawy stosunku z Polską i Unią Europejską” — mówił w sierpniu br. szef polskiej dyplomacji Radosław Sikorski.

W październiku minister spraw zagranicznych RP jeszcze raz potwierdził, że Polska dokłada wszel-

kich starań do wyzwolenia Poczobuta. „Rolą resortu pozostaną polityczne zabiegi o to, aby nasi rodacy, zwłaszcza ci mieszkający w Rosji i na Białorusi, mieli możliwość zachowania polskiej tożsamości mimo utrudnień stwarzanych przez autorytarne władze tych państw — w tym przez zastraszanie i zatrzymywanie. Różnymi kanałami zabiegamy o uwolnienie naszych rodaków więzionych przez reżim Łukaszenki, przede wszystkim Andrzeja Poczobuta, skazanego w sfigowanym procesie na osiem lat kolonii karnej” — oświadczył Sikorski w Senacie. Zwracając się do marszałka Senatu Małgorzaty Kidawy-Błońskiej szef MSZ podziękował, że Poczobut zaocznie został dołączony do Polonijnej Rady Konsultacyjnej. ■

Portal „Głos znad Niemna” poinformował (16 listopada), że w Brześciu zostało zamknięte centrum językowe AKC „Most”, które prowadziło nauczanie języka angielskiego oraz polskiego. „Tymczasem 13 listopada pojawiła się informacja o tym, że biuro AKC »Most« zostało opieczetowane.

Husarski Batalion Mendoga ma nowych żołnierzy

W piątek 22 listopada 300 poborowych zostało zaprzysiężonych w Batalionie Husarskim Króla Mendoga w Poniewieżu. Ceremonia rozpoczęła się w kościele św. Trójcy, gdzie odprawiono mszę św. Następnie żołnierze przemaszerowali z placu Niepodległości na plac Wolności, gdzie odbyła się uroczysta ceremonia złożenia przysięgi, podał lokalny samorząd. Podczas uroczystości żołnierze złożyli przysięgę, że będą wiernie służyć Litwie, bronić jej wolności i niepodległości oraz chronić swoich bliskich. Wszyscy żołnierze, którzy złożyli przysięgę, albo zgłosili się na ochotnika do dziewięciomiesięcznej obowiązkowej wstępnej służby wojskowej, albo wyrazili chęć odbycia jej na zasadzie pierwszeństwa po umieszczeniu na listach poborowych. Służbę rozpoczęli 4 listopada. Żołnierze batalionu uczestniczą w międzynarodowych operacjach i misjach oraz zapewniają pomoc instytucjom państwowym i cywilom. Zadania są wykonywane w celu osiągnięcia gotowości do prowadzenia działań bojowych samodzielnie lub w ramach większej formacji oraz, w razie potrzeby, do obrony terytorialnej. To znaczy, że w przypadku rosyjskiej napaści jednostka prowadziłaby aktywną obronę swojego regionu. Co roku na Litwie do wstępnej służby wojskowej wcielanych jest kilka tysięcy mężczyzn, kobiet dotyczy zasada dobrowolności. Częściowy pobór wrócił na Litwie po aneksji Krymu przez Rosję, a po rosyjskiej inwazji na Ukrainę stopniowo zwiększa się jego zakres. Od poboru są zwalniani studenci, osoby z niepełnosprawnościami oraz specjaliści wysokiej klasy.

Opr. I.S. na podst. KAM, inf.wł.
Fot. KAM

Władze w Białorusi zamknęły centrum nauczania języka polskiego AKC „Most” w Brześciu Fot. vk.com/akc_most, opr.red.

Place Wilna: plac Vincasa Kudirki uratowany od cerkwi Romanowskiej

Justyna Giedrojc

Plac Vincasa Kudirki przy głównej arterii Wilna – alei Giedymina. W 2009 r. odsłonięto tu pomnik autora litewskiego hymnu narodowego Vincasa Kudirki.

Dawniej był to plac Świętojerski, Elizy Orzeszkowej, Ivana Czerniachowskiego, Savivaldybės (Samorządu).

Miejsce to otacza wiele znanych budynków przedwojennego Wilna.

Naprzeciwko placu, po drugiej stronie alei Giedymina mieści się zespół budynków wzniesionych w latach międzywojennych. W budynku nr 12 mieściła się Kasa Oszczędnościowa Poczty, pod nr 14 bank, dalej Dom Handlowy Braci Jabłkowskich. Na rogu alei Giedymina i ulicy Jagiellońskiej stoi dawny hotel Georges, wzniesiony w końcu XIX w. według projektu Tadeusza Rostworowskiego i długo uchodzący za najlepszy w Wilnie. Oprócz tego plac otaczały słynne kawiarnie i restauracje, kamienice należące do znanych wilnian – opowiada „Kurierowi Wileńskiemu” historyk Paweł Giedrojc.

Niedaleko, przy ul. K.Sirvydo 4 stoi czynny przed II wojną światową kościół pw. Jerzego Męczennika. Obecnie świątynia jest zamknięta dla wiernych.

– Nieco dalej, w kierunku Zielonego Mostu wznosi się gmach Narodowego Teatru Opery i Baletu. Teatr zbudowano w 1974 r. w miejscu zbombardowanej podczas wojny gazowni wileńskiej – zaznacza historyk. Tuż obok placu przed wojną mieszkał słynny mistrz fotografii Jan Bułhak. Bułhak wrócił do Wilna w 1921 r. „Polska jest wolna, Wilno – nasze. Uniwersytet nietknięty i w pełni ruchu” – pisał po powrocie do wyzwolonego miasta. Do 1939 r. zbiór pt. „Polska w obrazach fotograficznych Jana Bułhaka” liczył już 10 tys. negatywów. Ostatnie zdjęcia Wilna wykonał w 1944 r. po wkroczeniu Armii Czerwonej. W lipcu 1944 r., w trakcie walk z Niemcami o Wilno, podczas akcji „Ostra Brama” spłonęła jego pracownia, a w niej 50 000 skatalogowanych negatywów, dotyczą-

cych głównie Wilna i Wileńszczyzny. Bułhak utracił dorobek życia, spłonęło również mieszkanie przy ówczesnym placu Elizy Orzeszkowej.

KAPLICA ALEKSANDRA NEWSKIEGO

W drugiej połowie XIX w. na placu stała kaplica.

Wielki znawca i miłośnik Wilna prof. Juliusz Kłos pisze: „Na placu Elizy Orzeszkowej w roku 1865 Murawjow kazał zbudować kaplicę w przesadnie rosyjskim stylu specjalnie dla uczczenia poległych w 1863–1864 r. żołnierzy i oficerów rosyjskich z odpowiednio prowokacyjnymi napisami. Dziwnym zaiste zrządzeniem losu kapliczkę tę rozebrali doszczętnie bolszewicy podczas pierwszej swej inwazji w 1919 r., pozostawiając tylko jej fundamenty na środku placu. W miejscu tem w r. 1928 po uprzątnięciu fundamentów założono fontannę, odznaczającą się tem, że zawsze jest nieczynna”.

Kłos nie podaje następującej wiadomości na temat tej kaplicy. Paradoksalnie, ale uchroniła ona w ja-

kimś stopniu układ architektoniczny uformowanej już wtedy tej części miasta. Okazuje się, że cerkiew pw. św. Konstantyna i Michała, zwana popularnie Romanowską (zbudowana w 1913 r. dla upamiętnienia 300-lecia dynastii Romanowów), znajdująca się na dawnej Wielkiej Pohulance (obecnie ul. Basanavičiaus 10) zgodnie z założeniem jej fundatora miała stanąć w centrum placu Świętojerskiego nazwanego później imieniem Elizy Orzeszkowej. Rosjanie jednak mieli dylemat: co zrobić z kaplicą Aleksandra Newskiego. Ostatecznie zdecydowali się wzniesić cerkiew na najwyższym punkcie miasta, skąd roztacza się wspaniała panorama Wilna. Dobrze się stało, że ta potężna budowla, w obcym dla Wilna stylu rostowsko-suzdalskim, z kopułami pierwotnie połączanymi, nie stanęła w samym sercu miasta.

W 1919 r. kaplicę zburzono. W 1928 r. w jej miejscu założono fontannę upamiętniającą Elizę Orzeszkową, placowi nadano imię słynnej powieściopisarki.

17.>>

■ W pobliżu placu Elizy Orzeszkowej mieścił się Dom Handlowy Braci Jabłkowskich

16.>>

W 1945 r. fontannę usunięto, zaś plac nazwano imieniem sowieckiego generała Iwana Czerniachowskiego, który został tu pochowany. W 1950 na jego grobie wzniesiono olbrzymi monument. W 1993 r. pomnik usunięto, szczątki generała, pogromcy Wileńskiego AK, przeniesiono do Moskwy a plac nazwano – Savivaldybės (Samorządu).

MIAŁ TU STANĄĆ POMNIK WIESZCZA

Ten skrawek Wilna nie miał szczęścia do pomników. W okresie międzywojnia zamierzano wzniesić tu pomnik Adama Mickiewicza.

W 2009 r. postawiono tu pomnik Vincasa Kudirki. Autorami monumentu są rzeźbiarz Arunas Sakalauskas i architekt – Ričardas Krištapavičius.

Dwa lata wcześniej plac nazwano imieniem tego litewskiego działacza społecznego, poety, tłumacza poezji m.in. Juliusza Słowackiego.

PRZYSTANEK AUTOBUSOWY

W okresie międzywojennym z placu Elizy Orzeszkowej odchodziły zamiejskie autobusy, zwane arbonami. W 1929 r. magistrat zakupił w firmie Saurera w szwajcarskim mieście Arbon kilkanaście autobusów. Kursowanie „arbonów” rozpoczynało się o 7 rano i kończyło się o godz. 23. Juliusz Kłos pisał: „Autobusy na poszczególnych liniach kursują co pięć minut i są bardzo punktualne. Bilet dla dorosłych kosztują 55 groszy, ulgowe przysługują uczącej się młodzieży i szeregowym Wojska Polskiego (...)”.

POLSKA PISARKA

Eliza Orzeszkowa (1841–1910) urodziła się na Grodzieńszczyźnie (obecnie Białoruś) w rodzinie szlacheckiej. W wieku 16 lat poślubiła Piotra Orzeszkę, który po powstaniu styczniowym został zesłany na Syberię. Eliza, mimo, że była zaangażowana w powstanie (m.in. w swoim domu ukrywała jednego z przywódców powstania – Romualda Traugutta), po jego upadku pozostała w kraju,

W 2009 r. na placu odsłonięto pomnik Vincasa Kudirki autora litewskiego hymnu narodowego

rozwiódła się z mężem i rozpoczęła samodzielne życie w Grodnie. Pisała realistyczne nowele, opowiadania i powieści. Do najwybitniejszych dzieł Orzeszkowej należą Meir Ezofowicz, Cham, Nad Niemnem. W 1905 r. pisarka była nominowana do nagrody Nobla (nagrodę otrzymał Henryk Sienkiewicz). Zmarła i została pochowana w Grodnie.

Życie Orzeszkowej związane było również z Wilnem. W 1879 r. pisarka założyła wydawnictwo i polską księgarnię przy ul. Świętojańskiej. Próbowала wydawać czasopisma. Po dwóch latach władze carskie zakład zamknęły i wydal�y pisarkę do Grodna, z zakazem opuszczania tego miasta.

Fot. Marian Paluszkiewicz

W drugiej połowie XIX w. na placu stała kaplica Aleksandra Newskiego Fot. wikipedia

Polonia Mołdawska: besarabska Styrcza zwana dawniej „Małą Warszawą”

Stowarzyszenie Kultury Polskiej „Polonia” w Styrczy powstało w roku 1999. Jego siedziba mieści się w jednym z najbardziej okazałych domostw, w którym uczniowie uczą się tradycji i języka polskiego. Lekcje odbywają się w różnych grupach wiekowych.

Styrcza to wioska, położona w północno-zachodniej części Mołdawii, przylegająca do miasteczka Głodziany (mołdawskie Glodeni), w którym mieszka dziś ponad 300 osób. Wieś została założona pod koniec XIX w. przez Polaków, którzy wykupili ziemię od Jelizawety Kukurianowej. Jest w niej Muzeum Historyczno-Etnograficzne wsi Styrcza (założone w roku 2000 przez Lilię Górską, działaczkę polonijną i dyrektorkę zespołu tanecznego „Styrczańskie Dzwoneczki” oraz kościół parafialny (którego budowę rozpoczęto w roku 1932).

— Ciekawe są też dzieje wioski, jednej z najstarszych miejscowości w północno-zachodniej Mołdawii (funkcjonującej kiedyś pod nazwą Besarabia) zamieszkałej w większości przez Polaków, nazywanej dawniej często „Małą Warszawą”. 7 października 1999 r. Styrcza obchodziła jubileusz swojego 100-lecia — opowiadała mi Jana Pastuhov, pełniąca od niedawna funkcję dyrektora styrczyńskiego Domu Polskiego.

ZAŁOŻYCIELE STYRCZY POCHODZILI Z CHOCIMIA I KAMIENCA PODOLSKIEGO

„Terytorium Besarabii było za czasów Imperium Carskiej Rosji stosunkowo słabo zaludnione i uważane było za miejsce cesarskich zesłań. Dopiero w pierwszej połowie XIX w. zaczęły pojawiać się pierwsze gospodarstwa indywidualne” — czytamy w kronice Domu Polskiego. „W Rosji carskiej służba wojskowa trwała 25 lat. Żołnierze, którzy wzorowo ją wypełniali na chwałę cara i Rosji byli wcześniej demobilizowani i przesiedlani do Besarabii. A niektórzy mieszkańcy Rosji również tam przyjeżdżali”.

Jana Pastuhov, dyrektorka styrczyńskiego Domu Polskiego

W połowie lat 80. w Styrczy pracowała siostra katechetka Gita z Litwy, a w każdą niedzielę przyjeżdżał z Kiszyniowa ks. Jan Rudnicki, który odprawiał nabożeństwa w kaplicy znajdującej się w domu Pauliny Fidereri.

Przodkowie Polaków byli w tej ostatniej grupie, która sama zdecydowała się na przeprowadzkę. Świadczyć o tym m.in. zachowane dokumenty z tamtych czasów. Wskazują one miejsca, w które nasi rodacy przeprowadzali się na stałe. Jednym z takich zachowanych dokumentów jest m.in. list-prośba od grupy 50 Polaków skierowany do kierownika besarabskiego oddziału Rolniczego Banku Ziemskiego. Zachowały się także inne dokumenty, potwierdzające miejsce ich pobytu przed przyjazdem do Besarabii datowane na dzień 7

października 1882 r. Zaświadczenia te były wydane przez Michała Kamińskiego prezesa Chocimskiego Stowarzyszenia Szlacheckiego, trzem jego członkom: Feliksowi Boguckiemu i Leonowi Boguckiemu oraz Rozalii Promińskiej. Można więc stwierdzić z całą stanowczością, że założycielami Styrczy byli nasi rodacy z Chocimia i Kamieńca Podolskiego.

TRUDNY I NIESPOKOJNY POCZĄTEK XX WIEKU

Mówi się i pisze, że wieś powstała pod koniec XIX w. na przełomie 1895 i 1896 r., kiedy nabyto tam obszar ziemi wielkości ponad 1 hektara od ziemianki Jelizawiey Wasilewny Kukurianowej — w miejscowości nazywającej się wówczas Dumani Mici. Inicjatorem kupna był niejaki Michał Wojewódzki, wraz z innymi 34 osobami. A podział nabytej ziemi pomiędzy jej nabywcami odbył się w latach 1896/1897. Osadnicy, zanim zbudowali sobie domy, zamieszkali w ziemiankach. Nowe budynki stawiane były z gliny przeplatanej gałęziami drzew, a piec wewnątrz z białego ciosanego kamienia. od maja 1899 r. wieś nazywała się Jelisawietowaka. Jej obecna nazwa Styrcza pojawiła się w dokumentach dopiero w roku 1910.

Początek XX w. był bogaty w wydarzenia historyczne. W roku 1905 Rosja rozpętała wojnę z Japonią. Brali w niej udział dwaj mieszkańcy Styrczy: Jan Piskorski i Jan Dobik. W roku 1914 wybuchła I wojna światowa, w której uczestniczyło 11 mieszkańców wsi. I wreszcie w 1917 r. wybuchła w Rosji Rewolucja Październikowa.

18.>>

Państwa i narody będące w składzie carskiej Rosji ogłosiły w roku 1918 swoją niepodległość (Polska, Finlandia, Estonia, Łotwa i Litwa). W tym samym roku Rumunia włączyła Besarabię do swojego terytorium. Podobne zmiany dotknęły też Styrczę, do której nieustannie napływali kolejni osiedleńcy, także i Polacy. Otrzymali oni od władz rumuńskich, kawałek ziemi nazywanej tam „łot'em”. Był to obszar przeznaczony na siewy plus kawałek pastwiska.

POLSKA SZKOŁA, POTRZEBY DUCHOWE I KATECHETKA Z LITWY

W latach 1930–1940 mieszkało tam ok. 800 osób w 105 gospodarstwach. We wsi był też młyn i trzy zakłady olejarskie. Była też szkoła nauczania początkowego i mały dom modlitewny. Wsią zarządzała Rada Wiejska. Szkoła, do roku 1935, znajdowała się w domu Michała Górskiego, a następnie do roku 1940 w domu Wiery Gordyńskiej. A następnie przeniesiono ją do domu Kazimierza Gorgyńskiego. W pobliżu znajdowało się również przedszkole. Nauczycielami w szkole byli wtedy: Aref Popowicz i Wiktor Szemberg. We wsi była ponadto Szkoła Polska, w której języka polskiego uczyła pani Abromowa. Dzieci przychodziły tam po lekcjach w szkole nauczania początkowego.

■ Dom Polski w Styrzycy

Nie zapomniano też o potrzebach duchowym jej mieszkańców. Pomyślano o budowie własnego kościoła, którą rozpoczęto jeszcze w latach dwudziestych XX w. Utworzono nawet katolicki budowlany komitet kościelny. Nową świątynię, pod wezwaniem Matki Bożej Różancowej, ukończono dopiero w latach dziewięćdziesiątych XX w., bo budowę przerwała II wojna światowa, po której w niedokończonym kościele władze sowieckie zrobiły magazyn ze zbożem. Potem w latach siedemdziesiątych mieścił się tam pomoce naukowe ośrodka szkolenia kierowców, który mieścił się w pobliskich Głodzianach (mołdawskie Glodeni).

W połowie lat 80. w Styrzycy pracowała siostra katechetka Gita z Litwy, a w każdą niedzielę przyjeżdżał z Kiszyniowa ks. Jan Rudnicki, który odprawiał nabożeństwa w kaplicy znajdującej się w domu Pauliny Fidereri. Jednocześnie mieszkańcy wsi zwracali się z prośbą do Rejonowego Komitetu Wykonawczego o oddanie im budynków, które zajmowała szkoła nauki jazdy. Pozytywna decyzja komitetu przywróciła wreszcie mieszkańcom budynek kościoła i szkoły. I pod koniec lat 90. uroczystie przeniesiono przedmioty kultu religijnego do wyremontowanego kościoła.

20.>>

■ Muzeum Historyczno-Etnograficzne w Styrzycy

19.>>

W roku 1992, staraniem Piotra Górskiego i wysiłkiem innych mieszkańców wioski, dobudowano zakrystię, co zakończyło ponad 60-letni okres budowy styrczyńskiej świątyni.

RZĄDY KOMUNISTYCZNE WPROWADZIŁY NOWE PRAWA

29 czerwca 1940 r., zgodnie z traktatem Ribbentrop-Mołotow na terytorium Besarabii wkroczyły wojska radzieckie. Rządy komunistyczne wprowadziły nowe prawa, które rujnowały gospodarstwa rolnicze poprzez nowe podatki nakładane na całą produkcję rolniczą. In tak np. jeśli w gospodarstwie była krowa, to państwu trzeba było oddać: mleko i mięso. Jeśli były kury to oddać trzeba było jaja i mięso, a jeśli owce to skórę, wełnę, mięso i bryndzę. Do podatków w naturze dochodziły jeszcze podatki pieniężne.

12 czerwca 1941 r. w ZSRR rozpoczęły się represje i wywózka ludzi na Syberię. Dotknęły one także mieszkańców Styrczy. Dwie rodziny pozbawiono dachu nad głową i majątku. Byli to: Katarzyna Kotulewicz i Emilia Bogucka, która wyjechała do Rumunii. Wiele też rodzin musiało w czasie wojny opuścić wieś. A po zakończeniu wojny państwo podwoiło ludziom podatki, zbierane przeważnie w naturze. Osobom, które nie oddawały, bo nie mogły, zabierano wszystko. M.in. dlatego, w latach 1946–1947 na wsi wielu ludzi umarło z głodu. Państwo

■ Besarabska Styrcza zwana dawniej „Małą Warszawą”

musiało wprowadzić dalsze ograniczenia w postaci kartek na żywność. Racja dzienna chleba wynosiła wtedy 10 dkg na osobę.

„PROSZĘ DOBROWOLNIE PRZYJĄĆ MNIE DO KOŁCHOZU”

W lutym 1949 r. całą Mołdawię objęła kolektywizacja. A w Styrczy nocą przychodzili agitatorzy i namawiali ludzi do zapisania się do kołchozu. Zachowały się te „podania”. Czytamy w nich: „proszę dobrowolnie przyjąć mnie do kołchozu”. Jeśli ktoś uległ tym naciskom, to automatycznie tracił wszystko, co miał. A zabrane rzeczy stawały się własnością wspólną i państwową.

W taki właśnie sposób doszło do utworzenia kołchozu im. Miczurina w Styrczy. W kołchozie przez długie lata pracowały dwie brygady pra-

cownicze, które obsługiwały 100 koni i 800 owiec, duże ilości bydła i 1 000 ha ziemi. Kolektywizacja nie przerwała niestety represji, dotyczącej jej przeciwników.

Zmiany i polityczna odwilż zaczęły się dopiero w latach 90. Mieszkańcom Styrczy udało się założyć Stowarzyszenie Kultury Polskiej. Inicjatorem pomysłu był Bolesław Palacki — oficer Wojska Polskiego, biorący udział w II wojnie światowej, represjonowany i zesłany do obwodu swierdłowskiego, który w latach 70. przeprowadził się do Mołdawii i zamieszkał w pobliskich Głodzianach. A w 1996 przeprowadził się wraz z żoną na Ukrainę, do Južno-Ukraińska, gdzie dwa lata później zmarł. Nadal jednak wspominają go obecni mieszkańcy Styrczy.

Leszek Wątróbski
Fot. autor

■ Zespół „Styrczańskie Dzwoneczki”

Kandydaci do tytułu

Polak Roku 2024

Renata Brasel

Kierowniczka artystyczna
Polskiego Zespołu
Artystycznego Pieśni
i Tańca „Wilnia”

Robert Duchniewicz

Prawnik, polityk i samorządowiec,
wiceprzewodniczący LSDP,
od 2023 r. mer
rejonu wileńskiego

Renata Dunajewska

Dziennikarka polskiej
redakcji radiowej litewskiego
nadawcy publicznego LRT

Janina Gieczewska

Wieloletnia redaktorka podręczników,
wieloletnia społeczniczka w ZPL
i innych organizacjach, w latach 2001–
2019 przewodnicząca Polskiej Sekcji
Wileńskiej Wspólnoty Więźniów
Politycznych i Zesłańców

ks. Henryk Naumowicz

proboszcz parafii
w Szumsku

Konstanty Radziwiłł

Były ambasador Rzeczypospolitej
Polskiej na Litwie

Marzena Suchocka

Choreograf Polskiego Zespołu
Artystycznego Pieśni i Tańca
„Wilnia”

Waldemar Szełkowski

Nauczyciel historii w Gimnazjum im.
Józefa Ignacego Kraszewskiego
w Wilnie

Helena Szymanel

Emerytowana pracowniczka
Litewskiego Centralnego
Archiwum Państwowego
w Wilnie

Dariusz Żybert

Lekarz, prezes Społecznego Komitetu
Opieki nad Starą Rossą, inicjator
corocznych kwest
„Pomnikom Rossy”

Plebiscyt Czytelników „Kuriera Wileńskiego” – „Polak Roku 2024”

Zgłaszany kandydat:.....

Imię, nazwisko:.....

Adres:.....

Telefon zgłaszającego:.....

Zgłoszenia (liczba kuponów nie jest ograniczona, w jednej kopercie może być dowolna liczba kuponów) prosimy nadsyłać do 31 grudnia br. na adres redakcji: Birbinių g. 4a, 02121 Vilnius z dopiskiem „Polak Roku 2024”. Kuponów można również wrzucać do specjalnej skrzynki, która jest umieszczona w recepcji Domu Kultury Polskiej w Wilnie. Dane kontaktowe są opcjonalne – w przypadku ich braku zgłaszający nie uczestniczy w konkursie dla głosujących.

„Świętujemy razem 106. rocznicę Niepodległej”. Listopadowe uroczystości PUTW w Solecznikach

11 listopada 2024 r., w 106. rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości, odbyła się uroczystość na wileńskiej Rossie — cmentarzu, gdzie pochowano wybitne osobistości tworzące polską historię i kulturę.

Przed Starą Rossą, w kwatery żołnierzy poległych w walkach o Wilno w latach 1919–1920, a także tych z Armii Krajowej, poległych podczas operacji Ostra Brama w 1944 r. znajduje się grób Marii z Billewiczów Piłsudskiej oraz urna z sercem Syna — Józefa Piłsudskiego. Przed tym grobem zwanym Mauzoleum Matki i Serca Syna każdego roku gromadzą się Polacy, aby oddać hołd tym, którzy przyczynili się do odzyskania niepodległości Polski. Realizując projekt „Świętujemy razem 106. rocznicę Niepodległej”, który został dofinansowany przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego ze środków Ministra Edukacji Narodowej, 20-osobowa grupa słuchaczy Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Solecznikach wzięła udział w złożeniu wieńca i zapaleniu zniczy na cmentarzu Rossa. Wszyscy razem uczcili godnie ten dzień, wyrażając swój patriotyzm i pamięć o bohaterach, którzy walczyli i oddawali życie w imię wolności oraz suwerenności Polski. Dzięki nim możemy dziś cieszyć się niepodległością.

12 listopada w Centrum Kultury w Solecznikach słuchacze uniwersytetu zorganizowali uroczystość pt. „Świętujemy razem 106. rocznicę Niepodległej”. Program obchodów spotkał się z pozytywnym odbiorem osób starszych nie tylko rejonu solecznickiego, ale też seniorów z innych zakątków Wileńszczyzny. Na uroczystość przybyło wielu distinguished gości. Wśród nich prezes Akademii Trzeciego Wieku w Wilnie Jadwiga Wołkowska z członkami zarządu, zespół „Seniorytki” z UTW Wilna na czele z Heleną Paszuk, prezes UTW z Niemenczyna Józefa Gulicka z zespołem „Optymiści”, prezes Klubu Seniora „Złoty Wiek” Maria

■ Uroczystość rozpoczęła się odśpiewaniem hymnów Polski i Litwy

Simanowicz z Rudomina z zespołem wokalnym, Teresa Dubrawska — przewodnicząca Asocjacji Osób Starszych w Solecznikach. Na uroczystość przybyła liczna grupa słuchaczy Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Solecznikach z Jaszun, Ejszyszek i Solecznik.

Uroczystość rozpoczęła się odśpiewaniem hymnów Litwy i Polski oraz wygłoszeniem wykładu na temat „Przyczyny rozbioru Polski” przez nauczyciela historii z Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach Aleksandra Pieszkę.

Celem imprezy było uczczenie 106. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Seniorzy wspólnie przeżywali historię Macierzy, opisaną w pieśniach i piosenkach patriotycznych. Imprezę zapoczątkowały uczennice ze Szkoły Sztuk Pięknych im. Stanisława Moniuszki i Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach. W wykonaniu Złoty Izabeli Aksamit widzowie imprezy wysłuchali piosenkę „Mury”, a Kinga Obłoczyńska zaśpiewała „Rozkwitały pąki białych róż”.

23.>>

■ Podczas uroczystości wystąpił m.in. zespół „Rodzinka” z Ejszyszek

22.>>

Swoim wspaniałym śpiewem wzruszyły widzów. Uczestniczki otrzymały gromkie brawa. Na podziękowanie zasłużyła też nauczycielka Tatiana Ulbin za przygotowanie uczennic do występu.

Na scenę wychodziły zespoły i wykonywały pieśni patriotyczne. Kolejno wystąpiły: „Seniorytki” PUTW z Wilna pod kierownictwem Wandy Mozolewskiej, seniorzy Klubu Seniorów „Złoty Wiek” z Rudomina, „Optymiści” z Niemenczyna (kierownik Teresa Osińska), zespół „Rodzinka” z Ejszyszek (kierownik Lilia Sawko), zespół „Zorza” z Solecznik pod kierownictwem Stanisława Gojlika i zespół „Retro” (kierownik Lucja Jurgielewicz).

Widzowie siedzący na sali mogli wtórować, a z ust seniorów płynęły znane melodie takie jak: „Przybyli ułani pod okienko”, „Ułani, ułani”, „Legiony”, „Pierwsza kadrowa”, „O mój rozmarynie”, „Serce w plecaku”, „Ojcowizna” i inne. Miłe wrażenia i uczucia wzbudził fakt, że na solecznickiej scenie spotkali się artyści seniorzy nie tylko z rejonu, ale też goście z Wilna, Niemenczyna, Rudomina. Serce rosło, gdy artyści,

ogarnięci miłością do pieśni, śpiewając, opowiedzieli o losach naszej ojczyzny. Wsluchując się w melodię i słowa patriotycznych pieśni, uzmysławiali sobie wówczas, że dzisiejszą beztróską codzienność zawdzięczamy tym, którzy walczyli o niepodległość i wolność kraju.

Koncert dostarczył wiele wzruszeń i uświadomił, jak wielką cenę zapłacili minione pokolenia za naszą wolność. Powinniśmy być dumni z tego, że jesteśmy Polakami, a dewiza Wojska Polskiego „Bóg, Honor, Ojczyzna” niech stanie się także hasłem dla każdego z nas. Niech ten dzień na długo pozostanie w naszych sercach. Uroczystość rozpoczęła Hymnem Polski zakończyła się równie ważną w życiu każdego Polaka pieśnią „Rota” autorstwa Marii Konopnickiej i Feliksa Nowowiejskiego, która podnosiła na duchu naród w czasie zaborów, a znana i śpiewana jest do dziś.

Wszyscy słuchacze PUTW w Solecznikach i słuchacze zaprzyjanych uniwersytetów uczcili godnie ten dzień, wyrażając swój patriotyzm i pamięć o bohaterach, którzy walczyli i oddawali życie

w imię wolności oraz suwerenności Polski. Dzięki nim możemy dziś cieszyć się niepodległością.

Przedłużeniem uroczystości była impreza w kawiarni „Companeros”. Po poczęstunku odbyła się zabawa integracyjna, która upłynęła w miłej atmosferze. Na pożegnanie wszyscy wyrażali chęć przeprowadzenia wspólnych obchodów Dnia Niepodległości Polski za rok, powtarzając słowa: „Do następnych spotkań”.

Realizacja imprezy nie była by możliwa, gdyby nie wsparcie wielu ludzi. Słowa podziękowania za dobrą współpracę kieruję do dyrektora Centrum Kultury w Solecznikach Pani Grażyny Zabarauskaitė i jej pracowników. Serdeczne podziękowanie dla Instytutu Rozwoju Języka Polskiego za dofinansowanie projektu ze środków Ministra Edukacji Narodowej oraz wszystkim zespołom oraz ich kierownictwu za przygotowanie wspaniałego, świątecznego programu. ■

Jadwiga Sinkiewicz,
prezes PUTW w Solecznikach
Fot. archiwum PUTW
w Solecznikach

20-osobowa grupa słuchaczy Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Solecznikach wzięła udział w złożeniu wieńca i zapaleniu zniczy na cmentarzu Rossa

Zbliża się absolutnie magiczny, niewiarygodny, pełen zabawy i niespodzianek WIECZÓR ANDRZEJKOWY

Andrzejki zawdzięczamy Grekom. Wróżby **św. Andrzeja** powstały w środowisku greckim, gdzie dostrzeżono etymologiczne podobieństwo nazwy aner, andrós — mąż, mężczyzna i Andreas — Andrzej. **Św. Andrzej** mógł być więc rozdawcą mężów...

Św. Andrzej od andrzejek pochodził z Betsaidy w Galilei, był rybakiem i uczniem Jana Chrzciciela. Przedstawiał Jezusowi pogan, którzy chcieli Go poznać. Zginął ukrzyżowany w Achai na krzyżu ustawionym pochyło w kształcie litery X — zwanym krzyżem świętego Andrzeja. Wcześniej zdążył założyć w Bizancjum kościół. Podobno był obieżyświatem — nauczając, podróżował po wielu krajach.

Andrzejki to święto panieńskie. Kawalerowie już swoje wybranki poznali 24 listopada w wigilię świętej Katarzyny. Jednakże wspólnie prawie o tym zapomnieliśmy. Teraz wróźmy wszyscy i na wszystko. Kościół początkowo te wróżby odrzucał, widząc w nich czary i gusła, ale teraz to już przeszło do tradycji i nikt tego nie traktuje poważnie...

Książka, którą warto przeczytać: Eliksir przygód autorstwa Beaty Ostrowickiej

Powieść łącząca w sobie dwie perspektywy czasowe — odległy siedemnasty wiek i współczesność. Młodzi bohaterowie odnajdują w ruinach zamku dziewczynkę, która za sprawą czarodziejskiego eliksiru przeniosła się w XX wiek. Zabawne przygody młodych bohaterów, magia, alchemia, współczesny świat widziany oczyma dziewczynki urodzonej w siedemnastym wieku, to tylko niektóre elementy atrakcyjnej fabuły. Do niewątpliwych zalet książki należy zastosowanie siedemnastowiecznej stylizacji językowej.

Jeżeli ktoś nie bardzo wierzy w takie tam bajki o duchach, to może sam „zrobić” ducha. Po co? Żeby po prostu był...

DUCHY WIATRU

Na kolorowych balonikach namalujcie twarze duchów (nie muszą być piękne jak lalki Barbie, tylko może raczej podobne do Shreka).

Teraz wystarczy zawiesić balony na balkonie lub w ogrodzie przed domem i... podziwiać prawdziwy taniec duchów!!!

Połamane językowe

Przy karczynie sterczy warsztat szlifierny.
Cienkie talie dali jak kielichy konwalii.
Taka kolasa dla golasa to jak melasa dla grubasa.

Wróżby andrzejkowe według Babci Marysi

• Kiedyś dziewczyny zaczynały wróżenie od przygotowania kilkudziesięciu małych kartek.

Na jednych pisały męskie imiona:

Adam, Ksawery, Maksymilian...,

a druga połowa kartek została pusta. Kartki wkładała się pod poduszkę wieczorem, w wigilię św. Andrzeja.

• Potem, zanim położyły się spać, mocno trzepały kołdrę. Po to, żeby wypędzić z niej wszelkie kłopoty i złe myśli, by sen był czysty. Dobrze, gdy sen się zapamiętało. Sen andrzejkowy, twój los gotowy. Rankiem kartki losowało się.

Jeśli wyszedł Ksawery, bardzo dobrze. Kiedy kartka była pusta, nikt nie załamywał się, tylko wróżył dalej. Jeśli o kartkach zapomniano się wczoraj, warto je włożyć pod poduszkę w sobotę wieczorem.

• Zaraz z rana postaw lustro przed sobą i wpatruj się. Tam, jeśli mocno w to uwierzysz, zobaczysz tego jedynego. Jeśli lustro będzie uparte — nie jest złe.

• Los daje kolejną szansę. Ubierz się szybko i wybiegnij na róg budynku lub ulicy. Stań i czekaj na pierwszego przechodnia. Ten, który cię minie, będzie właśnie tym jedynym. Jeśli będzie to człowiek starszy, trudno.

Trzeba walczyć dalej, czyli wieczorem.

• Czas na lanie wosku.

Ta wróżba, uważana za najprzyjemniejszą, wcale do łatwych nie należy. Bo ileż figur może wyjść?

No i jak je interpretować? W pamiętniku Babuni znalazło się aż 19 różnych wariantów. Między innymi:

— jeśli w cieniu rzuconym na ścianę rozpoznasz drzewo czy las, już możesz się cieszyć. Twój kochany będzie kimś ważnym: adwokatem, lekarzem, może nawet ministrem!;

— jeśli cień pokaże rycerza, konia — to będzie żołnierzem;

— wyjdzie grzyb, jakieś warzywo, owoc

— oj, szybko miłości nie spotkasz. Twoja wina! Nie umiesz gotować. Popraw się!;

— gdy w cieniu rozpoznasz pióro, małżonek będzie pisarzem lub dziennikarzem;

— kwiatek — to wyjątkowo przystojny, ale głupi mąż;

— wielkie szczęście, gdy będzie woskowe serce albo zamknięte woskowe kółko;

— niedobrze, gdy wyjdzie dziecko, kot lub pies — zostaniesz panną i dalej nie warto wróżyć;

— ale i tak masz dużo szczęścia, bo gdyby wyszły skały, bryły, kamienie, to fatalna wróżba na całe życie. Ale to znowu twoja wina. Kamienie oznaczają bowiem, że osoba, która je ułała, jest nadpobudliwa, samolubna, uparta, złośliwa... Popraw się. Pracuj nad sobą. Masz czas do następnych andrzejek. Ale teraz baw się dalej.

• czas na sposób książkowy. Aby poznać odpowiedź na wybrane pytanie (pytanie, na które chcecie poznać odpowiedź trzeba ciągle powtarzać w myślach przez jakiś czas), trzeba otworzyć jakąkolwiek książkę na chybił trafił i palcem wskazującym dotknąć otwartej strony. Jeśli cyfry w numerze strony po podliczeniu dadzą liczbę parzystą, odpowiedź na zadane pytanie będzie brzmiała: nie, jeśli nieparzystą: tak.

Staropolskie przysłowie mówi:

Na świętego Andrzeja błyska pannom nadzieja...

Warzywa i owoce towarzyszą nam od tysięcy lat. Już nasi przodkowie znali ich dobroczynne działanie. Niektórym warzywom i owocom przypisywano magiczną moc. W dzisiejszych czasach, gdy bez względu na porę roku i strefę klimatyczną mamy stały dostęp do warzyw i owoców, rzadko zastanawiamy się, skąd trafiły na nasze talerze.

Magiczna moc czosnku

Ząbki czosnku znaleziono prawdopodobnie już w grobowcu Tutenchamona, a w starożytnej Grecji zawodnicy żuli go przed igrzyskami olimpijskimi, by dodać sobie siły i poczuć wolę zwycięstwa. Czosnkiem karmiono też budowniczych piramid i wojowników podczas długich, wyczerpujących marszów. Miał ich nie tylko wzmacniać, ale też chronić przed złymi mocami.

Przysłowiowe wróżby andrzejowe:

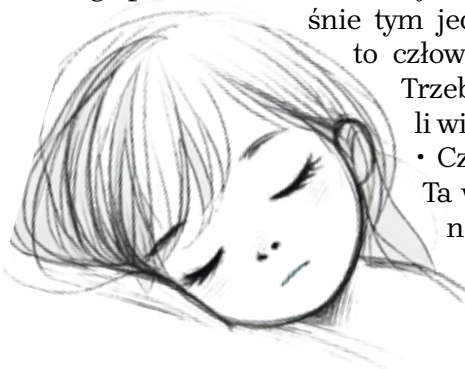
Gdy Andrzej się zjawi, to i zimę postawi.

Miękko na Andrzeja, to nie-dobra nadzieja.

Jeżeli na świętego Andrzeja wiatr i mgła, to od Bożego Narodzenia będzie sroga zima.

Gdy w Andrzeja deszcz lub ślota, w grudniu drogi bez błota.

Święty Jędrzej adwent przytwierdzi.

Naleśniki ze szpinakiem i mozzarellą

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego

„Dom pełen mięty”

Naleśniki nadziewane szpinakiem z dodatkiem mozzarelli, doprawione solą i pieprzem — to szybkie, zdrowe i pyszne danie obiadowe lub kolacyjne.

Szpinak świeży, ale może być też mrożony taki w listkach — smakuje podobnie. Przepis na naleśniki sprawdzony wielokrotnie, są miękkie, nie pękają podczas zwijania, a farsz bardzo aromatyczny.

Składniki:

• 1 szklanka mąki pszennej • 1 szklana mleka • 1/2 szklanki wody • 1 duże lub 2 małe jajka • 2 łyżki oleju • szczypta soli

Farsz ze szpinaku:

• 500 g szpinaku baby świeżego • 1 kulka sera mozzarella • 3 łyżki śmietanki kremówki • 2-3 ząbki czosnku • sól • pieprz • szczypta cukru • 1 mała cebulka • 2 łyżki masła

Wykonanie:

Szpinak przebrać, oberwać grube ogonki, umyć i sparzyć wrzącą wodą. Gdy szpinak zmniejszy swą objętość, odcedzić go na sitku. Czosnek i cebulę obrać i pokroić w kosteczkę. Na patelni rozgrzać masło dodać cebulę, lekko poddusić i dodać czosnek, chwilę razem smażyć, uważać, aby czosnek się nie przypalił. Szpinak odcisnąć z wody i pokroić włożyć na patelnię i wszystko dusić na średnim grzaniu 5 minut.

Fot. Freepik.com

Doprawić do smaku solą, pieprzem i cukrem i dusić jeszcze minutę. Mozzarellę pokroić w małą kostkę dodać do szpinaku, podgrzewać mieszając. Jak ser zacznie się rozpuszczać — wlać śmietankę. Farsz smażyć jeszcze minutę i wyłączyć. Z podanych składników zrobić ciasto naleśnikowe, najprościej wszystko zmiksować na gładką masę. Rozgrzać patelnię (u mnie o średnicy 24 cm), posmarować ją cienko olejem

i wlewać ciasto chochlą tyle, aby cienko pokryło dno patelni. Smażyć z obu stron i układać na talerzu jeden na drugim, naleśniki są cienkie i delikatne. Na każdym naleśniku rozłożyć trochę farszu i zawinąć w rulon, lub złożyć w kopertę. Przed podaniem można podgrzać na patelni lub zapiec w piekarniku polane sosem pomidorowym i posypane parmezanem. Naleśników ze szpinakiem wyszło 12 sztuk. ■

Wyjątkowy rosół z grzybów gąsek

Rosół z gąsek to bardzo pyszna zupa — szkoda, że możemy jeść ją rzadko, bo tylko wtedy, gdy jest wysyp gąsek. Z innych grzybów rosół nie będzie tak dobry. Gąski są siwe i żółte, w moim rejonie niestety tylko siwe. Rosół taki u nas jest bardzo popularny, gotowany w sezonie prawie w każdym domu. Bardzo prosty przepis, a smak trudny do opisania. Polecam wypróbować przepis, rosół jest smaczny i rozgrzewający.

Składniki:

• 500 g grzybów gąsek • 1-2 marchewki • 1 pietruszka • kawałek selera • kawałek pora • 1 cebula • 1 łyżka masła • 2 ziela angielskie • 1 liść laurowy • sól • pieprz • 1 łyżka zielonej natki pietruszki • 1,5 litra wody • 400 g makaronu

Wykonanie:

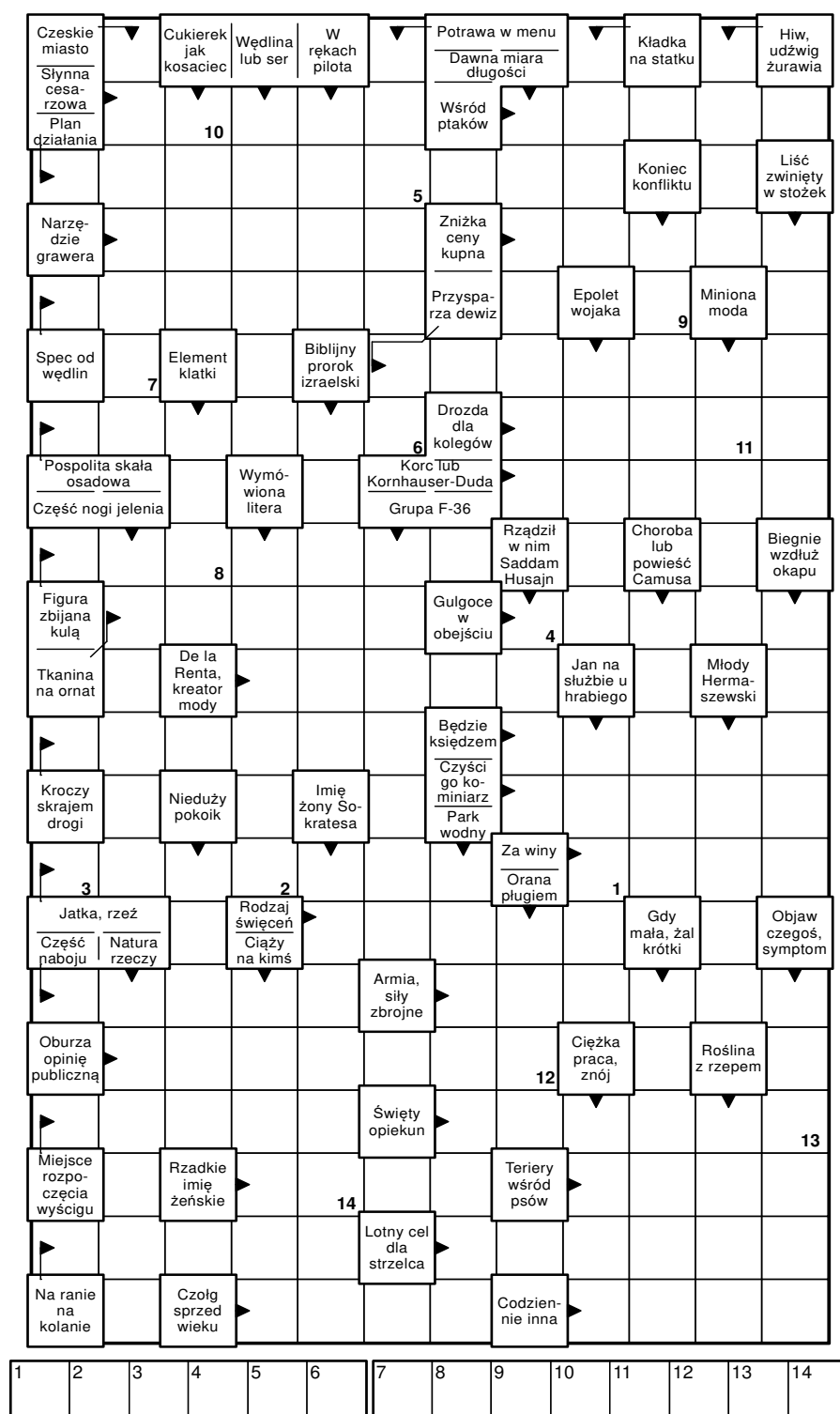
Gąski — im więcej jest ich, tym lepiej — oczyścić, ogonki obrać, a kapeluszy nie obierać. Grzyby dokładnie umyć, zmieniając wodę, aż będą czyste. Gąski pokroić na plasterki. Obrać włoszczyznę, umyć,

Fot. autorka

marchewkę pokroić w plasterki, pietruszkę naciąć, a cebulę zrumienić na suchej patelni, tak jak do rosółu. Go garnka włożyć pokrojoną włoszczyznę i masło, a następnie obsmażyć chwilę, dodać pokrojone gąski, liść laurowy, ziele angielskie i zalać wodą, zagotować, zmniejszy grzanie i wolno gotować około 30-40 minut. Doprawić do smaku solą, pieprzem. Oddzielnie ugotować według przepisu makaron, może być każdy, taki jaki lubimy. Sprawdzić, czy grzyby są miękkie. Jeśli tak — dodać posiekaną zieloną natkę pietruszki. Rosół podawać z makaronem, można też z ziemniakami ugotowanymi oddzielnie. ■

Krzyżówka

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 21-22 LISTOPADA

Poziomo: BUENOS - CIAŻA - PRESZPAN - REWIA - STAMM - KANTAR - AEROBIK - MAPNIK - OBAMA - TARAS - SIWEK - RAKARZ - ANITA - PAPETERIA - METODA - MONAR - FLANELA - HANTLE - TYKOT - SEROWAR - MESA - RUDA - OKAP - ODWŁOK - MOST - IZAAK - IDOLKA - GONT - NEON - KAZAŃ - AGATKA

Pionowo: UPRAWA - TAPETA - EROZJA - TEREN - PLAKAT - NERUDA - NEWTON - RAPORT - ODWAGA - ZOSIA - IDARED - WAŁKOŃ - SZARAK - SZTAFETA - ROKITA - CASTRO - SARMATA - WINT - OBWINIONY - MAMONA - ALBA - WIANEK - EPOLET - DŻEM - IMPET - ALOES - SKOK - MĘKA - KAMRAT - ALTANA

Hasło: Piorunujący efekt

Uśmiechnij się!

Do stuletniego jubilata przyjechał prezydent miasta:

– Myślę – powiedział na koniec wizyty, że w dniu kolejnych pana urodzin znów się spotkamy.

– I ja tak myślę – odpowiedział dziadek. Pan prezydent jeszcze całkiem nieźle wygląda.

Żona mówi do męża:

– Tadek, dlaczego ty tak na mnie patrzysz?

– Jak? – pyta mężczyzna.

– Zimno...

– Dziwisz się? Przecież w prawym oku mam minus trzy, a w lewym minus pięć.

– Zabieram cię kochana żono na wycieczkę.

– Nie pojedę, bo nie mam co na siebie włożyć.

– Po pierwsze – to jest wycieczka piesza. Po drugie – włożysz mój plecak.

Starszy pan dyktuje swoją ostatnią wolę notariuszowi:

– Na koniec chciałbym, żeby na moim pogrzebie zagrał jakiś znany skrzypek.

– A jakie utwory szanowny pan życzy sobie usłyszeć?

W restauracji klient zamówił kotleta. Siedzi pochylony nad talerzem i płacze. Podchodzi zaintrygowany kelner i pyta:

– Dlaczego pan płacze?

– Może moje łzy go przekonają i zmięknie.

Pijany jak bela mąż wraca nad ranem do domu. Tam czeka na niego zdenerwowana żona. Kobieta już od progu okłada go pięściami i krzyczy: – Ty draniu! Będziesz jeszcze pił?! Będziesz?!

– Niechże i to... – wzdycha mężczyzna. Skoro tak ci zależy, to będę! Tylko błagam, nie lej do dużego kieliszka.

– Dzień dobry, dzwonię z przedszkola. Właśnie zwolniło się jedno miejsce, a pani chciała zapisać syna.

– Dziękuję za pamięć, ale syn jest już na studiach.

Zwyciężyła sala kinowa. „Budżet partycypacyjny” w Gimnazjum im. Szymona Konarskiego w Wilnie

Gimnazjum im. Szymona Konarskiego w Wilnie od 2019 r. bierze udział w projekcie „Budżet partycypacyjny”, realizowanym wspólnie z litewskim oddziałem organizacji „Transparency International” oraz EDU Vilnius.

W tym roku odbyła się już szósta edycja tego projektu, w ramach którego uczniowie mogli zdecydować, na co zostanie przeznaczona kwota w wysokości 1 500 euro. Jesteśmy pierwszą placówką oświatową w stolicy, która przystąpiła do tej inicjatywy, oraz jedną z pierwszych szkół na Litwie. Cieszymy się, że wielokrotnie mieliśmy okazję dzielić się swoim doświadczeniem z innymi szkołami, zarówno z Wilna, jak i spoza stolicy.

W tym roku proces generowania pomysłów rozpoczął się już na początku października, po czym uczniowie przeprowadzali analizy i zbierali informacje. Już 20 listopada sfinalizowane projekty zostały zaprezentowane społeczności szkolnej do oceny. W tegorocznej edycji budżetu partycypacyjnego przedstawiono pięć propozycji: „Automatyczny podajnik ręczników bawełnianych”, „Sprzęt do nagrywania”, „Odnowienie systemów audio”, „Sala kinowa” oraz „Fotel do masażu”.

Zwycięzcą okazał się projekt „Sala kinowa” autorstwa grupy uczniów z klasy Ia. Gratulujemy zwycięzcom i z niecierpliwością czekamy na realizację ich pomysłu. Warto także podziękować Samorządowi Miasta Wilna za częściowe finansowe wsparcie tej inicjatywy. Chociaż wybrany został jeden projekt, w przypadku budżetu partycypacyjnego wygrywa cała społeczność szkolna.

Idea budżetu partycypacyjnego narodziła się w brazylijskim mieście Porto Alegre, gdzie w 1989 r. przeprowadzono pierwszy pełny proces jego wdrażania. Od tamtej pory inicjatywa ta stała się tam coroczną tradycją. Z biegiem lat budżet partycypacyjny zyskał popularność na całym świecie. W wielu miastach wdrożono go także w szkołach, na uniwersyte-

■ Proces generowania pomysłów rozpoczął się już na początku października

tach oraz w instytucjach kultury. Na Litwie samorząd Olity jako pierwszy zainicjował podobny projekt w 2018 r. ■

Inf. i fot. Klub Prasowy
Gimnazjum
im. Szymona Konarskiego
w Wilnie

■ Zwycięzcą okazał się projekt „Sala kinowa” autorstwa grupy uczniów z klasy Ia

Święto Niepodległości Polski zorganizowane dla litewskiej społeczności biznesowej

Polsko-Litewska Izba Handlowa po raz pierwszy w historii Litwy niepodległej zorganizowała Święto Niepodległości Polski dla litewskiej społeczności biznesowej.

Dofinansowano przez
Instytut Rozwoju Języka Polskiego
ze środków Ministra Edukacji Narodowej.

Licznie zebranych gości wydarzenia — prezesów i przedsiębiorców wiodących firm, przedstawicieli ambasady RP na Litwie, samorządów wileńskiego i kowieńskiego, PAIHu, firm inwestycyjnych, energetycznych, handlowych i wielu innych — przywitała dyrektor Polsko-Litewskiej Izby Handlowej Beata Czaplińska, opowiadając o codziennych wyzwaniach w zarządzaniu działalnością Izby oraz dynamice w rozwoju stosunków handlowych obu państw.

O znaczeniu Święta Niepodległości Polski, o jego historii, opowiedziała zebranych radca Ambasady RP w Wilnie, pani Urszula Grebieniow, zaś o współpracy gospodarczej obu krajów — Robert Juodka, prezes Zarządu Izby. Litewskich przedsiębiorców przywitał również Artur Ludkowski, doradca premier RL oraz dyrektor DKP.

Niepowtarzalną atmosferę wieczoru stworzył występ dzieci i młodzieży z zespołu tanecznego „Sto Uśmiechów”, kierowanego przez panią Danutę Grydź.

Młodzież we wspólny sposób zaprezentowała tradycyjne i nowoczesne tańce z różnych regionów Polski i ogromnie zachwyciła zebranych swym kunsztem, energią i patriotyzmem. Część oficjalną zakończono wspólnym polonezem, czego zebrani zupełnie się nie spodziewali i długo potem jeszcze byli pod wrażeniem pięknego, wspólnego tańca.

Tego wieczoru litewscy przedsiębiorcy oraz przedstawiciele samorządów mieli okazję posłuchać wyłącznie polskiej muzyki na żywo, degustować tradycyjne dania i napoje, i dowiedzieć się sporo ważnych faktów o państwie

Organizacja takiego święta, mająca na celu przybliżyć Polskę dla litewskich przedstawicieli biznesu była strzałem w dziesiątkę

sąsiadującym. Goście wydarzenia mieli okazję wspólnie pośpiewać, potańczyć, wziąć udział w quizie o Polsce i wygrać wspaniałe nagrody, ale przede wszystkim — poznać się, porozmawiać, nawiązać nowe kontakty biznesowe i miło spędzić piątkowy wieczór — po polsku!

Organizacja takiego święta, mająca na celu przybliżyć Polskę dla litewskich przedstawicieli biznesu była strzałem w dziesiątkę. Goście byli pod wielkim wrażeniem atmosfery, kuchni, mu-

zyki, towarzystwa. Relacje zwrotne były pełne zachwytu, sporo osób mówiło, że dziś poznali Polskę bardziej niż regularnie w niej bywając, co było głównym celem i założeniem organizatorów.

Polsko-Litewska Izba Handlowa niezmiennie dziękuje za umożliwienie realizacji tego pomysłu i dofinansowanie — Instytutowi Rozwoju Języka Polskiego ze środków Ministra Edukacji. ■

Inf. i fot.: Polsko-Litewska
Izba Handlowa

Młodzież we wspólny sposób zaprezentowała tradycyjne i nowoczesne tańce z różnych regionów Polski

TVP

WILNO

6.45 Studio Wilno
7.05 S. anim. „Różowy Stoń odkrywa świat”
7.15 S. anim. „Agatka”
7.25 Tyci encyklopedia Bzyka
7.30 Pięknie przypawiona
7.50 Przepis dnia
7.55 Kuchenne recepty
8.20 Zakochaj się w Polsce
8.45 Klub u redaktorów
9.35 S. „Sześć sióstr”
10.35 Gra słów
11.00 Słowni polsko@polski
11.25 S. anim. „Różowy Stoń odkrywa świat”
11.35 Baśnie i bajki polskie
11.50 Kultowe rozmowy
12.10 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno
13.05 Litwa nieoczywista
13.20 Panorama litewska
12.30 Szansa na sukces
14.20 „Świątokradztwo” film dok.
15.15 Kabare TOP czyli kabaretowa lista przebojów
15.25 Raport naukowy
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczytów”
17.10 S. anim. „Różowy Stoń odkrywa świat”
17.20 S. anim. „Agatka”
17.35 Baśnie i bajki polskie
17.45 S. „Blondynka”
18.30 Świadectwo
18.45 Strona po stronie
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Niezwykłe miejsca
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia

21.05 S. „Korona królów”
21.30 S. „Leśniczówka”
21.50 Kultowe rozmowy
22.15 Zakochaj się w Polsce
22.40 Litwa nieoczywista
23.00 Na sygnale
23.45 Info Wilno
00.05 Studio Wilno
00.25 Świadectwo
00.35 Strona po stronie

LRT | TV

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, **7.00**, **7.30**, **8.00**, **8.30** Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.40 S. „Doktor Martin”
11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
12.15 Euromaxx
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 „Anthony Bourdain. Części nieznanne”
13.45 Momenty „Festiwali Piosenki 2024”
14.00, **15.00**, **16.00**, **17.00** Wiadomości
14.20, **15.15** Dzień dobry Litwo
16.25 S. „Górski lekarz”
17.10 S. „Dziedzictwo”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 (Nie)emigranci
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Nierozwiązane kontrowersje historyczne”
22.30 Wiadomości rowerowe
23.00 S. „ Fargo”
23.50 S. „Anthony Bourdain. Części nieznanne”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Jesteś dla

mnie najpiękniejsza”
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Krwawe kwiaty”
12.00 Wiadomości
13.00 Pani chłopka
14.00 S. „Moja mała”
15.00 S. „Kakao”
16.00 Kto tu jest?
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Będzie wszystkiego
21.00 S. „Poważne sprawy”
21.30 Wiadomości
22.30 „Odsiecz” thriller
00.25 S. „L.A.’s Finest”

LRT | PLUS

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 Historie rzeczy
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 forum LRT
8.30 Wiara i życie
9.00 Dzień dobry Litwo
11.30 Co jest lepsze, sąsiedzie?
12.00 „Islandia z góry” film dok.
13.00 „Odblaski”
13.30 „Uwaga! Szukamy sztuki”
14.00 Dajmy czadu!
15.05 Sezon zdrowia
15.35 S. „Doktor Martin”
16.20 S. „Serce kraju”
17.05 Euromaxx
17.20 „Dzień dobry, Litwo”
19.30 „Islandia z góry” film dok.
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Ostatni dzień wakacji” film fab.
22.40 Legendy
23.35 Oto kino

6.00 S. „Kobiety kłamią lepiej”
6.30 „Gwiazdki gwiazd”
8.00 TV pomoc
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Marze-

nia o wolności”
12.00 Świeże pomysły z LIDL
12.02 S. „Chłopak”
14.00 S. „Kopalnie pasji”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 Świeże pomysły z LIDL
16.32 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 S. „Miało czy wieś”
21.00 S. „Kobiety kłamią lepiej”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 Świeże pomysły z LIDL
22.32 „The Birthday Cake” thriller
00.25 S. „Rezydenci”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.30 S. „Wojny glin. Kijów”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „MacGyver”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Świeża krew”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „MacGyver”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „Seal Team VI”
20.00 „Wojny kupujących”
20.30 „Ale numer!”
21.00 „Misjonarz” film fab.
22.55 „Niezgoda” thriller

Irytas.tv

5.30 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Pyszne życie
8.00 S. „Chód prokuratora”
9.00 S. „Realna mistyka”
10.00 S. „Aleksandra”

11.00 S. „Stary”
12.30 Sen na kwadracie
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Zastrzeżenie”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Zabiorę twoją rodzinę”
21.25 S. „Aleksandra”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.40 S. „Główna wskazówka”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 „Ostrożnie – rodzina!”
9.00 „Egązas dugnas”
9.30 „Magazy nowe wojny”
10.00 „Jeden śmiech”
11.00 „Semafor”
12.00 „Mistrz kulinarny”
13.00 „Przetwarzanie”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Chicago Fire”
16.00 S. „Główna wskazówka”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Semafor”
20.00 „Optymistyczne przedstawienie #IšNamų”
21.00 „Stacja szysfrująca” thriller
22.45 S. „Maltese: Na tropie mafii”

6.00 S. „Niewinni”
7.00 S. „Bądź ze mną”
8.00 S. „Dziki”
8.30 S. „Ślepa”
9.00 S. „Yargi”

10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Specjaliści”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Partnerki”
15.00 S. „Anupamaa”
16.30 S. „Obiecany”
17.00 S. „Dziki”
17.30 S. „Ślepa”
18.00 S. „Departament Dochodzeń Kryminalnych”
19.00 S. „Doktor House”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 „Morderstwa w Midsomer”
22.55 „Historia łodzi”
01.20 S. „Praktykantka”

06.05 S. „Dziedzictwo”
06.55 „Info Poranek”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Kościół z bliska”
09.00 S. „Akacyjowa 38”
09.50 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Magazyn Rolniczy”
14.00 S. dok. „Najpiękniejsze krajo-brazy świata”
15.00 S. „Wichro-we wzgórze”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 S. „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akacyjowa 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Korona

królów. Jagiellonowie”
22.05 S. „Nieznamoma”
23.05 „Magazyn Ekspresu Reporterów”
00.05 „Podchorążowie”

07.15 „Muzyczne poranki”
07.35 „Tamte lata, tamte dni”
08.15 „Czas Wesela”
08.50 „Podróż z historią”
09.30 „Informacje kulturalne”
10.00 S. „Znaki szczególne”
11.05 „Niech żyje taniec” film fab.
13.05 „Portrety”
14.10 „Dobry tytuł”
14.50 „Rękopis znaleziony w Saragossie” film fab.
18.00 S. „Znaki szczególne”
19.15 „W poszukiwaniu dobrego filmu”
19.55 „Fenomen Fogga” film dok.
21.00 „Wyjeżdżamy” spektakl
00.10 „Ostatni dzień lata” film psychologiczny

07.00 „Panorama”
07.35 „Anna Dymna spotkajmy się”
08.00 „Kuchenne recepty”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.05 „Jasne jak słońce”
12.10 „Nad Niemnem. Za wschodnią granicą”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 S. „Ranczo”
15.10 „Hala odlotów”
16.00 „Zagadki zwierzogromadki”
16.10 „Zwierzaki Czytali”
16.30 „Program informacyjny”
17.00 S. „Korona

królów. Jagiellonowie”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Akcent Wschodni”
19.45 „Panorama”
20.10 „Wilnoteka”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Ojciec Mateusz”
23.15 „Lecę za miłością”
23.50 „61. KFPP w Opolu”
00.10 „Panorama”

07.55 „Był taki dzień”
08.00 „Spór o historię”
08.30 „Flesz historii”
08.45 „Drzwi gnieźnińskie” film dok.
09.00 S. „Stulecie Winnych”
09.45 „Polacy Droga do środka”
10.30 „Historia Polski”
11.10 „Polskie Parki Narodowe”
11.35 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.55 „Wyspy Owcze sekretne piękno” film dok.
12.40 „Program publicystyczny”
13.15 S. „Zmiennicy”
14.15 „Przyrodnicze opowieści Włodzimierza Puchalskiego”
14.45 „Życiodajne rzeki Półwyspu Iberyjskiego”
15.40 „Wyścig po bombę atomową”
16.30 S. „Korona królów”
16.58 „Z Historią na Ty”
17.15 „Sensacje XX wieku”
18.00 „Był taki dzień”
18.05 „Moja Polska rzecz o prezydencie Ryszardzie Kaczorowskim” film dok.
18.50 „Szlakiem Lubelskich Sztetli”

19.00 „Polacy na morze”
19.25 „Było, nie minęło”
19.50 S. „Stulecie Winnych”
20.35 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
20.40 „I powiesz jestem” film dok.
21.15 „Iskra niepodległości” film dok.
22.10 „Żywie Białoruś”
23.50 „Cyryl ze złamanym sercem” film dok.

00.00 Matusia siostra Matylda Getter
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Samuraj Chrystusa
07.20 Muzyczne chwile
07.30 Bądź wierny, idź i pamiętaj
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Puszcza Białowieska – leśny cmentarz
10.00 Papież Polak do Rodaków
10.40 Słowo życia
10.45 Święty na każdy dzień
10.50 Muzyczne chwile
11.00 Informacje dnia
11.15 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
11.45 Zew natury
12.05 Mocni w Wierze
12.35 Słowo życia
12.40 Ma się rozumieć
12.50 Święty na każdy dzień
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia

13.20 Leśne rzeki
14.00 Dar powołania
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Ukryci w łonie Matki
16.00 Lasy bagienne
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Jestem mamą
17.25 Przyroda w Obiektywie
17.40 Zdrowie z Bożej Apteki
17.55 Jej misja trwa
18.10 Prosto o gospodarce
18.30 Zostań Żołnierzem RP
18.45 Muzyczne chwile
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Każdy małuch to potrafi
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Święta Teresa z Lisieux

7.00 Fani czterech kółek
10.00 Łowcy klasyków
12.00 Łowcy staroci
14.00 Ocalić dom
19.00 Jak to jest zrobione?
19.30 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Gorączka złota: złoty szlak
23.00 Zabójcze łowienie
00.00 Nagi instynkt przetrwania

TVP
WILNO

7.05 Zwierzaki Czytaki
 7.20 S. anim. „Przygody Kota Filemona”
 7.30 Moda na rodzinę
 7.55 W kotle historii
 8.20 Magiczne Podhale z Sebastianem Karpiem Bułecką
 8.45 Hasztagi tygodnia
 9.35 S. „Sześć siostr”
 10.30 Gra słów.
 Krzyżówka
 10.50 Słownik polsko@polski
 11.15 Zwierzaki Czytaki
 11.35 S. anim. „Przygody Kota Filemona”
 11.45 Kultowe rozmowy
 12.10 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
 12.35 S. „Leśniczówka”
 13.00 Info Wilno
 13.05 Unia kulinarna
 13.25 Czas na przebój
 14.20 „Mój Niemandsland” film dok.
 15.00 Dobre historie
 15.25 Jak to działa
 15.50 Info Wilno
 16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
 16.20 S. „Klan”
 16.45 S. „Barwy szczęścia”
 17.10 Zwierzaki Czytaki
 17.25 S. anim. „Przygody Kota Filemona”
 17.35 Alchemik
 17.50 S. „Dziewczyny ze Lwowa”
 18.35 Tygiel
 19.00 Info Wilno
 19.15 Studio Wilno
 19.35 Polacy Świata
 19.40 S. „M jak miłość”
 20.30 Program informacyjny
 20.55 Pytanie dnia
 21.05 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
 21.30 S. „Leśniczówka”
 21.50 Kultowe rozmowy
 22.15 Magiczne Podhale z Sebastianem Karpiem Bułecką
 22.40 Unia kulinarna
 23.00 S. „Na sygnale”
 23.50 Info Wilno
 00.05 Studio Wilno
 00.25 Pożyteczni.pl

LRT | TV

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
 6.02 Dzień dobry Litwo
 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
 9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
 9.50 S. „Krzyk o pomoc”
 10.40 S. „Doktor Martin”
 11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
 12.15 Euromaxx
 12.30 Kto i dlaczego?
 13.00 „Anthony Bourdain. Części nieznanne”
 13.45 Momenty „Festiwali Piosenki 2024”.
 14.00, 15.00, 16.00, 14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
 16.25 S. „Górski lekarz”
 17.10 S. „Dziedzictwo”
 18.00 Kto i dlaczego?
 18.30 Ważna godzina
 19.30 Węć gdzie dalej?
 20.30 Panorama
 21.00 Temat dnia
 21.30 Litwa przemawia
 22.30 Wiadomości rowerowe
 23.00 S. „Fargo”
 23.55 S. „Anthony Bourdain. Części nieznanne”

6.00 Filmy anim.
 6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
 7.00 S. „Jesteś dla mnie najpiękniejsza”
 8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
 10.00 S. „Krwawe kwiaty”
 12.00 Wiadomości
 13.00 Pani chłopka
 14.00 S. „Moja mała”
 15.00 S. „Kakao”
 16.00 Kto tu jest?
 16.30 Dobry wieczór, Litwo
 18.30 Wiadomości
 19.30 KK2
 20.00 Szeszkina 20
 21.00 S. „Poważne sprawy”
 21.30 Wiadomości
 22.30 „Siła przetrwania” dramat
 00.40 S. „L.A.'s Finest”

LRT | PLUS

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
 6.05 (Nie)emigranci
 7.00 Kto i dlaczego?
 7.30 Nierozwiązane kontrowersje historyczne
 8.30 Drogi
 9.00 Dzień dobry, Litwa
 11.30 „Pahonia”
 12.00 „Irlandia z góry” film dok.
 13.00 O świecie X
 13.30 Euromaxx
 14.00 Kownie Jazz 2024
 15.10 Pełnia księżyca LRT OPUS
 15.35 S. „Doktor Martin”
 16.20 S. „Serce kraju”
 17.05 Euromaxx
 17.20 Dzień dobry, Litwo
 19.30 „Walia z góry” film dok.
 20.30 Panorama
 21.00 Temat dnia
 21.30 Muzyczna podróż z zespołem Rakija Klezmer Band.
 22.00 Międzynarodowy Festiwal Muzyki Dawnej Kretinga 2024
 23.15 Uwaga! Szukamy sztuki
 23.45 Euromaxx

6.00 S. „Kobiety kłamią lepiej”
 6.30 S. „Miasto czy wieś”
 8.00 TV pomoc
 10.00 S. „W wirze miłości”
 11.00 S. „Marzenia o wolności”
 12.00 Świeże pomysły z LIDL
 12.02 S. „Chłopak”
 14.00 S. „Kopalnie pasji”
 15.00 S. anim. „Simpsonowie”
 16.00 TV3 wiadomości
 16.30 Świeże pomysły z LIDL
 16.32 TV Pomoc
 18.30 TV3 wiadomości
 19.30 „Show dobrego wieczoru”
 21.00 S. „Kobiety

kłamią lepiej”
 21.30 Wieczorne wiadomości TV3
 22.20 TV3 sport
 22.30 Świeże pomysły z LIDL
 22.32 „Hitman” dramat
 00.30 S. „Rezydenci”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
 7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
 8.30 S. „Wojny glin. Kijów”
 9.30 S. „C.O.D.E.”
 10.30 S. „MacGyver”
 11.30 „CSI. Miami”
 12.30 S. „Świeża krew”
 13.30 „Zasady mojej kuchni”
 15.00 S. „Pod pokładem”
 16.00 S. „C.O.D.E.”
 17.00 S. „MacGyver”
 18.00 S. „CSI. Miami”
 19.00 S. „Seal Team VI”
 20.00 „Wojny kupujących”
 20.30 „Ale numer!”
 21.00 „Punisher: Strefa wojny” film fab.
 23.05 „Mijsonarz” film fab.

Irytas.tv

5.00 Nowy dzień
 6.00 S. „Stary”
 7.30 W cieniu mężczyzny
 8.00 S. „Chód prokuratora”
 9.00 S. „Realna mistyka”
 10.00 S. „Aleksandra”
 11.00 S. „Stary”
 12.30 Jestem wnioskodawcą
 13.00 Nowy dzień jednego przestępstwa”
 15.00 S. „Zastrzeżenie”
 16.00 Reporter
 16.20 Sport. Pogoda
 16.30 Litwa na żywo
 17.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
 18.00 Reporter
 18.20 Sport. Pogoda
 18.30 S. „Stary”
 20.00 Reporter
 20.18 Sport. Pogoda

20.20 S. „Zabiorę twoją rodzinę”
 21.25 S. „Aleksandra”
 22.30 Reporter
 22.50 Sport. Pogoda
 23.00 Litwa na żywo
 23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.40 S. „Główna wskazówka”
 7.30 S. „Cobra 11”
 8.30 „Ostrożnie – rodzina!”
 9.00 „Na jednym końcu haczyk”
 9.30 „Wojny magazynowe”
 10.00 „Jeden śmiech”
 11.00 „Semafor”
 12.00 „Mistrz kulinarny”
 13.00 „Przetrawianie”
 14.00 S. „Cobra 11”
 15.00 S. „Chicago Fire”
 16.00 S. „Główna wskazówka”
 18.00 S. „Simpsonowie”
 19.00 „Semafor”
 20.00 „Optymistyczne przedstawienie #ISNamų”
 21.00 „Deadlock” thriller
 23.05 S. „Maltese: Na tropie mafii”
 00.05 S. „Bosch”

6.00 S. „Niewinni”
 7.00 S. „Bądź ze mną”
 8.00 S. „Dzik”
 8.30 S. „Ślepa”
 9.00 S. „Yargi”
 10.00 S. „Major Crimes”
 11.00 S. „Specjaliści”
 12.00 S. „Zabójcze umysły”
 13.00 S. „Prawo i porządek”
 14.00 S. „Partnerki”
 15.00 S. „Anupamaa”
 16.30 S. „Obiecany”
 17.00 S. „Dzik”
 17.30 S. „Ślepa”
 18.00 S. „Departament Dochodzeń Kryminalnych”
 19.00 S. „Doktor House”
 20.00 S. „Prawo

i porządek"

21.00 „Morderstwa w Midsomer”**00.50** S. „Praktykantka”**06.05** S. „Dziedzictwo”**06.55** „Info Poranek”**08.00** „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”**08.30** „Rodzina (nie od) święta”**09.00** S. „Akacyjowa 38”**09.50** S. „Ranczo”**10.45** S. „Komisarz Alex”**11.45** S. „Ojciec Mateusz”**12.35** S. „Korona królów. Jagiellonowie”**13.10** „Agrobiznes”**13.40** „Rok w ogrodzie Extra”**14.00** S. dok. „Najpiękniejsze krajo-brazy świata”**15.00** S. „Wichrowe wzgórze”**15.55** „Jaka to melodia?”**16.35** „Gra słów. Krzyżówka”**17.05** S. „Dziedzictwo”**18.00** „Teleexpress”**18.20** „Jaka to melodia?”**18.55** S. „Klan”**19.25** „Reporterzy”**19.45** S. „Akacyjowa 38”**20.30** „Program informacyjny 19.30”**20.55** „Pytanie dnia”**21.25** S. „Korona królów. Jagiellonowie”**21.55** „Piłka Nożna: Liga Mistrzów”**00.05** „Kickboxer: Odwet” film fab.**07.15** „Muzyczne poranki”**07.30** „Tamte lata, tamte dni”**08.10** „Dzika Muzyka”**08.45** „Podróże z historią”**09.30** „Poczet świętów polskich”**10.05** S. „Znaki szczególne”**11.20** „Rękopis znaleziony w Saragossie” film fab.**14.30** „Leopold Kozłowski”**15.25** Wydarzenie aktualne**16.20** „Chce się żyć” film obycz.**18.25** S. „Znaki szczególne”**19.30** Informacja kulturalne**20.00** Gala wręczenia Dorocznych Nagród Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**21.40** „Jesień we Francji” film fab.**23.30** „Legenda Rocka”**00.45** Informacja kulturalne**07.00** „Panorama”**07.35** „Prywatne życie zwierząt”**08.00** „Okrasa łamie przepisy”**08.30** „Pytanie na śniadanie”**12.05** „Jasne jak słońce”**12.10** „Wilnoteka”**12.30** S. „Barwy szczęścia”**13.00** „Gość Poranka”**13.25** S. „Ojciec Mateusz”**15.05** „Niech Pan uważa, kapitanie...” film dok.**16.15** „Rodzina Treflików”**16.30** „Program informacyjny”**17.00** S. „Korona królów. Jagiellonowie”**17.30** S. „Barwy szczęścia”**18.00** „Teleexpress”**18.20** „Gra słów. Krzyżówka”**18.50** „Teleexpress Extra”**19.15** „Lubański”**19.45** „Panorama”**20.10** „Hello Polonia”**20.30** „Program informacyjny 19.30”**20.55** „Pytanie dnia”**21.25** S. „O mnie

się nie martw”

23.15 „Studio w kontakcie”**00.10** „Panorama”**08.00** „Był taki dzień”**08.03** „Arsenał. Magazyn militarnohistoryczny”**08.25** „Polacy na ratunek Żydom”**08.35** „Było, nie minęło”**09.00** S. „Stulecie Winnych”**09.45** „Zamki kresowe Rzeczypospolitej”**10.05** „Moja Polska rzecz o prezydencie Ryszardzie Kaczorowskim” film dok.**10.55** „Polacy na ratunek Żydom”**11.10** „Encyklopedia II wojny światowej”**11.30** „Arena życia” film dok.**11.50** „Wszystkie kolory świata”**12.40** „Historia kuchni polskiej”**13.20** S. „Zmiennicy”**14.20** „Róża i Jan” film dok.**15.15** „Cztery strony świata”**16.10** „Z Historią na Ty”**16.25** S. „Korona królów”**16.50** „W go-dzinę próby”**17.10** „Sensacja XX wieku”**17.50** „Polacy na morze”**18.15** „Szlakiem Lubelskich Sztetli”**18.25** „Walka o głos” film dok.**19.15** „Fake czy historia?”**20.05** S. „Stulecie Winnych”**20.50** „Polska i świat z historią w tle”**21.10** „Naziśtowski szwadron wieloryb- niczy” film dok.**21.50** „Miasta z popiołów” film dok.**22.20** „Trzeci front” film dok.**23.10** „Oblicza

terroryzmu”

23.55 „Domy życia” film dok.**01.50** Święty na każdy dzień**01.55** Poczet Wielkich Polaków**02.00** Anioł Pański**02.05** Ma się rozumieć**02.15** Rozmowy niedokończone**03.25** Święty na każdy dzień**03.30** Każdy ma- luch to potrafi**03.45** Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci**04.00** Informacje dnia**04.20** Różaniec**04.50** Myśląc Ojczyzna**05.00** Apel Jasnogórski**05.20** Informacje dnia**05.40** Polski Punkt Widzenia**06.00** Prosto o gospodarce**06.20** Jestem mamą**06.35** Odpowiedzialni za Kościół**07.00** Orędzie na trudne czasy**08.10** Zło dobrem zwyciężaj! Historia Mayerling**08.35** Zdrowie z Bożej Apteki**08.55** Poczet Wielkich Polaków**09.00** Informacje dnia**09.15** Polski Punkt Widzenia**09.35** Każdy ma- luch to potrafi**09.50** Słowo życia**10.00** Dom w serce wpisany**10.30** Sanktu- aria polskie**10.50** Święty na każdy dzień**11.00** Audycja Ge- neralna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu**11.50** Muzyczne chwile**12.00** Naszym powo- łaniem jest świętość**12.25** Jestem mamą**12.40** Prosto o gospodarce**13.00** Anioł Pański**13.03** Informacje dnia**13.20** Człowiek prze- baczenia i pojednania ks. Michał Rapacz**13.55** W męce Mojej szukaj siły i światła**14.30** Msza świę- ta z Jasnej Góry**15.20** Muzyczne chwile**15.30** Misja Szcze- cinkipsing**16.00** Od zmierz- chu do świtu**16.50** Ma się rozumieć**17.00** Informacje dnia**17.10** Na zdrowie**17.30** Stefan Kar- dynał Wyszyński**17.30** Trójkąt Duszpa- sterz Jasnogórski**18.00** Po stro- nie prawdy**18.50** Muzyczne chwile**18.55** Poczet Wiel- kich Polaków**19.00** Anioł Pański**19.05** Informacje dnia**19.15** Rozmowy niedokończone**20.25** Święty na każdy dzień**20.30** Opowieści biblijne – historie animowane z No- wego Testamentu**21.00** Informacje dnia**21.20** Różaniec**21.50** Myśląc Ojczyzna**22.00** Apel Jasnogórski**22.20** Informacje dnia**22.40** Polski Punkt Widzenia**23.00** Przetrawiliśmy**23.30** Gość

Oczekiwany

7.00 Fani czterech kótek**9.00** Jak to jest

zrobione?

10.30 Skarby z szopy**12.00** Łowcy staroci**18.00** Fani czte- rech kótek**19.00** Jak to jest

zrobione?

19.30 Jak to działa?**20.00** Łowcy sta- roci: renowacje**21.00** Samo- chód marzeń**23.00** Zabójcze łowienie**00.00** Nagi instynkt

przetrawiania

smykofonia

**KONCERT
DLA MELOMALUSZKÓW
ZIMOWE
DZWONECZKI**

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

STOWARZYSZENIE
„WSPÓLNOTA POLSKA”

PROJEKT FINANSOWANY PRZEZ MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ W KONKURSIE „POLONIA I POLACY
ZA GRANICĄ 2024 – WYDARZENIA I INICJATYWY POLONIJNE”.

DOM KULTURY POLSKIEJ W WILNIE
14 GRUDNIA 2024 R., GODZ. 10:00; 11:15

**GŁOSY
NOWEJ ERY**

12 XII 2024 // 19:00
DOM KULTURY POLSKIEJ
W WILNIE

AGATA GRIŠKEVIČ
BARTEK URBANOWICZ
DANIEL PIECZURO
JUSTINA STANKEVIČ
JOANNA ZAWALSKA
KUBA ZABORSKI
SOFIJA PLISKO
RUSLAN KOSTIUKOV
VITALIJ VALENTINOVICH

REŻYSER:
MAESTRO ZBIGNIEW LEWICKI
KONFERANSJER:
EDGAR KRIVELIS

WSTĘP ZA ZAPROSZENIAMI, ZAPROSZENIA
DO ODBIORU W DKP (POKÓJ 203 LUB RECEPCJA)

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Projekt finansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Rzeczypospolitej Polskiej w konkursie „Polonia i Polacy za granicą 2024
– wydarzenia i inicjatywy polonijne”.

Pranešimas dėl sklypų ribų derinimo

Informuojame, kad 2024 m. lapkričio 30 d. nuo 10:00 val. iki 11:00 val., bus ženklinamos žemės sklypų, esančių Vilniaus m. sav., Vilnius, Vaidotų k., ribos (Proj. Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28).). Prašome I.O. ar jo įgaliotus asmenis (kadastro Nr. 0101/0160:6708) atvykti į matavimus. Kontaktinė informacija: Dovydas Stašys, kval. paž. Nr. 2M-M-2275, mob.tel. +37065350750, geopletra.info@gmail.com.

Zam. 2830

Wynajmiemy pomieszczenie komercyjne

Firma „Klion“ ma do wynajęcia pomieszczenie komercyjne (biura, magazyny, sklep).

Bezpłatny parking przy pomieszczeniach.

+370 685 040 80**Rozmiary:**

1. 7,82 m²
2. 63,8 m²
3. 127,6 m²

INFORMACIJA APIE PARENGTĄ IR PATEIKTĄ TVIRTINTI APSAUGOS ZONŲ PLANĄ

Informuojame, kad, vadovaujantis 2019 m. birželio 6 d. LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu Nr. XIII-2166 (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862; su vėlesniais pakeitimais)), LRV 2019 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1248 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo įgyvendinimo“ (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862; su vėlesniais pakeitimais) ir LR energetikos ministro 2020 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. 1-339 patvirtintu Elektros tinklų, magistralinių dujotiekių ir naftotiekių (produktotiekių), skirstomųjų dujotiekių, šilumos perdavimo tinklų apsaugos zonų, magistralinių dujotiekių vietovės klasių teritorijų planų rengimo (nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto) ir tvirtinimo tvarkos aprašu“ (TAR, 2020-10-13, Nr. 21224; su vėlesniais pakeitimais), yra parengtas ir LR energetikos ministrui pateiktas tvirtinti **Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje esančių magistralinių dujotiekių ir susijusios infrastruktūros apsaugos zonų planas** (toliau – Planas). **Plano iniciatorius** – AB „Amber Grid“, Laisvės pr. 10, Vilnius LT-04215, tel. +370 5 236 0855, el.p. info@ambergrid.lt, interneto svetainė www.ambergrid.lt. Už šio plano sprendinių rengimo vykdymą atsakingas asmuo – vyresnioji inžinierė Rūta Bastikaitienė, tel. +370 640 42 750, el.p. r.bastikaitiene@ambergrid.lt.

Plano rengėjas – VĮ „Registru centras“, Studentų g. 39, Vilnius LT-08106, el.p. info@registrucentras.lt, interneto svetainė www.registrucentras.lt. Atsakingas asmuo – Evaldas Lukša, tel. +370 659 13447, el.p. evaldas.luksa@registrucentras.lt.

Plano rengimo pagrindas – AB „Amber Grid“ ir VĮ „Registru centras“ 2024 m. sausio 9 d. paslaugų pirkimo – pardavimo sutartis Nr. 686899/KPS-168.

Plano objektai – 1. magistralinio dujotiekio vamzdynas Ivacevičiai – Vilnius – Ryga, kurio unikalus Nr. 4400-1984-4570, (statybos pabaigos metai 1961, rekonstravimo pabaigos metai 2009); 2. magistralinio dujotiekio vamzdynas (jungtis) Ivacevičiai – Vilnius – Ryga su magistralinio dujotiekio vamzdynu Vilnius – Kaunas, kurio unikalus Nr. 4400-2498-7219, (statybos pabaigos metai 2022, rekonstravimo pabaigos metai 2022); 3. magistralinio dujotiekio vamzdynas Ivacevičiai- Vilnius - Ryga, kurio unikalus Nr. 4400-1984-4547, (statybos pabaigos metai 1961, rekonstravimo pabaigos metai 2023); 4. magistralinio dujotiekio vamzdino atšaka į Grigiškių DSS, kurios unikalus Nr. 4400-4387-0528, (statybos pabaigos metai 1962, rekonstravimo pabaigos metai 2023); 5. magistralinio dujotiekio vamzdino atšaka į Grigiškių DSS, kurios unikalus Nr. 4400-4387-0517, (statybos pabaigos metai 1977, rekonstravimo pabaigos metai 2023); 6. magistralinio dujotiekio vamzdynas Vilnius – Kaunas, kurio unikalus Nr. 4400-3156-0540 (statybos pabaigos metai 1962); 7. magistralinio dujotiekio vamzdynas Vilnius – Kaliningradas, kurio unikalus Nr. 4400-2522-1272 (statybos pabaigos metai 1983, rekonstravimo pabaigos metai 2012); 8. magistralinio dujotiekio vamzdino atšaka į A. Panerių DSS II linija, kurios unikalus Nr. 1399-8011-3019 (statybos pabaigos metai 1997, rekonstravimo pabaigos metai 2023); 9. magistralinio dujotiekio vamzdino atšaka į A. Panerių DSS I linija, kurios unikalus Nr. 1399-8003-4013 (statybos pabaigos metai 1967, rekonstravimo pabaigos metai 2023); 10. magistralinio dujotiekio vamzdino atšaka į B. Vokės DSS, kurios unikalus Nr. 1399-8010-1017 (statybos pabaigos metai 1987); 11. magistralinio dujotiekio vamzdynas Ivacevičiai – Vilnius – Riga, kurio unikalus Nr. 4400-1984-4569 (statybos pabaigos metai 1961); 12. magistralinio dujotiekio vamzdynas (jungtis) Ivacevičiai – Ryga su magistralinio dujotiekio vamzdynu Vilnius – Kaunas, kurio unikalus Nr. 4400-2498-7224 (statybos pabaigos metai 1973, rekonstravimo pabaigos metai 2022); 13. magistralinio dujotiekio vamzdino atšaka Vilniaus DSS, kurio unikalus Nr. 4199-8021-6016 (statybos pabaigos metai 1961); 14. B. Vokės DSS, kurios unikalus Nr. 4400-1648-9814 (statybos pabaigos metai 2008); 15. A. Panerių DSS II, kurios unikalus Nr. 1099-0020-1014 (statybos pabaigos metai 1990); 16. A. Panerių DSS I, kurios unikalus Nr. 1096-5009-8016 (statybos pabaigos metai 1965); 17. Grigiškių DSS, kurios unikalus Nr. 4400-6091-3119 (statybos pabaigos metai 2023); 18. kita susijusi infrastruktūra (elektros tinklai (įskaitant katodinės apsaugos)).

Plano tikslas – parengti, tenkinant viešąjį interesą, Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje esančių magistralinių dujotiekių ir susijusios infrastruktūros apsaugos zonų planą (nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto).

Susipažinti su parengto ir pateikto tvirtinti Plano sprendiniais galima Plano iniciatoriaus internetinėje svetainėje https://www.ambergrid.lt/lt/apie_mus/skelbimai

Zam. 2832

Wrócili do domu, w sypialni zastali koalę

Małżeństwo z Australii, pochodząca z Brazylii Fran Dias Rufino i jej mąż wrócili w środę po północy do swego domu w Adelajdzie. Gdy weszli do sypialni, ich oczom ukazała się koala. Jak opowiadała kobieta, widok zwierzęcia wspinającego się na szafkę nocną tak ją zszokował, że „zapomniała angielskiego” i zaczęła mówić w swoim ojczystym języku. Rufino wezwała specjalistyczną pomoc, ale w końcu nieproszony gość opuścił dom. „Zamknąłem wszystkie drzwi i zostawiłem otwarte tylko wejściowe. Koala biegła z jednej strony na drugą” — opowiadał mąż kobiety. Po wyjściu do ogrodu wspięła się na drzewo. Fot. Freepik.com

Zaskakujący projekt w Nowym Jorku

Kolorowe karteczki samoprzylepne, a na nich wypisane pocieszające hasła, życzenia, marzenia, nadzieje, ale i wątpliwości — tak do niedawna prezentował się tunel łączący stacje nowojorskiego metra przy 14. ulicy na Manhattanie.

To wyjątkowe miejsce, które na chwilę zatrzymywało zabieganych nowojorczyków i skłaniało ich do refleksji. Osobliwa terapia w metrze wpisuje się w projekt artystyczny „Subway Therapy”, autorstwa Matthew Chaveza.

Po wyborach prezydenckich w 2016 roku artysta zdecydował, że będzie wręczał przechodniom samo-przylepne karteczki i zachęcał do wyrażania swoich myśli. Te następnie przyczepiane były do ścian tunelu w nowojorskim metrze. W ten sposób mieszkańcy amerykańskiej metropolii mogli komunikować się nie tylko z artystą, ale i między sobą. Osiem lat temu przypadkowymi współautorami projektu stało się 120 tys. mieszkańców Wielkiego Jabłka.

Pies robot pilnuje rezydencji Trumpa

Posiadłość Donalda Trumpa jest strzeżona nie tylko przez ludzi. Agentów Secret Service wspomaga pies robot o imieniu Spot. Jest on najnowszym narzędziem w arsenale Secret Service. Agenci wykorzystują go m.in. do monitorowania Mar-a-Lago — posiadłości Donalda Trumpa na Florydzie. Ochrona rezydencji wzrosła po tym, gdy Trump zwyciężył w wyścigu prezydenckim. Użycie Spota przez amerykańską służbę potwierdziła firma Boston Dynamics, producent urządzenia. Z materiałów marketingowych wynika, że robot wyposażony jest w kamery generujące trójwymiarową mapę otoczenia, a także w czujniki termiczne. Fot. domena publiczna

Fotomigawka

■ Niemiecka grupa muzyczna Camouflage wystąpiła w Wilnie Fot. ELTA, Ekaterina Khvashchynskaya